

Standaard onderwijsindeling 2016

Editie 2016/17

Standaard onderwijsindeling 2016

Editie 2016/17

Colofon

Samenstelling

Divisie Sociale en ruimtelijke statistieken
Sector Sociaal-economisch totaalbeeld

CBS Den Haag

Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Postadres:

Postbus 24500, 2490 HA Den Haag
Telefoon (070) 337 38 00

CBS Heerlen

CBS-weg 11
6412 EX Heerlen

Postadres:

Postbus 4481, 6401 CZ Heerlen
Telefoon (045) 570 60 00

© Centraal Bureau voor de Statistiek,
Den Haag/Heerlen 2017

Bronvermelding is verplicht.

Verveelvoudiging voor eigen gebruik of
intern gebruik is toegestaan.

Bestelinformatie

Internet: www.cbs.nl

Inhoud

1.	Inleiding	7
2.	Richtingindeling SOI 2016	8
2.1	ISCED als uitgangspunten	8
2.2	Verschillen met de SOI 2006	8
2.2.1	Differentiaties	8
2.2.2	Algemeen onderwijs	9
2.2.3	Opleidingen in de richting onderwijs	9
2.2.4	Talen	9
2.2.5	Brede opleidingen	9
2.2.6	Richting overig	9
2.2.7	Richting onderwijs onbekend	9
3.	Niveauideling SOI 2016	10
3.1	Uitgangspunten	10
3.2	Publicatieindeling naar niveau van de SOI	10
3.2.1	Laag onderwijsniveau	11
3.2.2	Middelbaar onderwijsniveau	11
3.2.3	Hoog onderwijsniveau	12
3.3	Basisindeling naar niveau van de SOI	13
3.4	Aansluiting basisindeling en publicatieindeling naar niveau	14
3.5	Aansluiting niveauideling ISCED en SOI	14
4.	Verschillen tussen niveauideling SOI 2006 en SOI 2016	15
4.1	Deelcertificaten	15
4.2	Volwasseneneducatie	15
4.3	Niet meer bestaande opleidingen	16
4.4	Trendbreuk	16
5.	Toepassing van de SOI 2016	17
5.1	Dataverzameling	17
5.2	Opleidingsnummers en synoniemen	17
5.3	Samenstelling codes voor meten onderwijsniveau	18
5.4	Samenstelling codes voor meten onderwijsrichting	19
	Bijlage 1 Indeling naar richting onderwijs, ISCED-F 2013	20
	Bijlage 2 Indeling naar niveau en type onderwijs	29
	Bijlage 3 Wijzigingen structuur SOI sinds 1978	35
	Literatuur	40

Verklaring der tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
-	= nihil
-	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (00)	= het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2016-2017	= 2016 tot en met 2017
2016-/2017	= het gemiddelde over de jaren 2016 tot en met 2017
2016/'17	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz. beginnend in 2016 en eindigend in 2017
1996/'97-2016/'17	= boekjaar enz. 1996/'97 tot en met 2016/'17

In geval van afronding kan het voorkomen dat de totalen niet geheel overeenstemmen met de som der opgetelde getallen. Verbeterde cijfers in staten en tabellen zijn niet als zodanig gekenmerkt.

1. Inleiding

De Standaard Onderwijsindeling (SOI) is een classificatie van opleidingen naar niveau en richting. Deze publicatie is een beschrijving van de eerste editie van de SOI 2016, de gereviseerde opvolger van de SOI 2006, 2003, 1998 en 1978.

In de SOI 2016 is de indeling naar richting gereviseerd, het betreft zowel de structuur als de uitgangspunten. De internationale indeling naar richting, de ISCED-F 2013, is als basis genomen voor de richtingindeling van de SOI en is verder gedetailleerd in een extra vierde aggregatieniveau.

De implementatie met ingang van 2016 van de ISCED-F 2013, de gereviseerde opvolger van de richtingindeling van de ISCED 97, was aanleiding om de SOI 2006 te gaan reviseren. De richtingindeling van de SOI 2006 werd als gevolg van wijzigingen in de statistische data-verzameling over onderwijs sinds 2013 niet meer gebruikt in reguliere onderzoeken en alleen nog in sommige maatwerkonderzoeken. In overleg met diverse betrokkenen is toen gewerkt aan een nadere detaillering van de ISCED-F 2013 die voldeed aan de behoefte aan meer detail maar die in de basis gelijk is gebleven.

Tijdens de revisie van de SOI is er ook naar gestreefd de aansluiting tussen de niveauindeling van de SOI en de internationale indeling naar niveau, de ISCED 2011, te verbeteren. Om dit te bewerkstelligen is de toedeling van een aantal opleidingen aan de niveaucategorieën aangepast.

Hiermee is aansluiting verkregen met de internationale indeling in de 3 hoofdgroepen laag, middelbaar en hoog onderwijsniveau. Door deze wijzigingen sluit de afbakening van het in bezit zijn van een startkwalificatie volgens nationale en internationale definities bij elkaar aan.

Daarnaast zijn de toepassingsmogelijkheden van de SOI verruimd door binnen de publicatieindeling naar niveau een extra detaillering aan te brengen waarmee makkelijker bepaalde uitsplitsingen kunnen worden gemaakt. De publicatieindeling naar niveau omvat nu 4 aggregatieniveaus.

Deze publicatie is een verantwoording van het hoe en waarom van de SOI 2016. In paragraaf 2 wordt ingegaan op de definities van de criteria van de richtingindeling van de ISCED-F 2013 en de toepassing hiervan op het Nederlandse onderwijs. In paragraaf 3 wordt de gewijzigde publicatieindeling naar niveau toegelicht en in paragraaf 4 wordt ingegaan op de verschillen met de niveauindeling van de SOI 2006. In paragraaf 5 wordt de codestructuur getoond.

Bijlage 1 geeft een overzicht van de volledige richtingindeling van de ISCED-F 2013 inclusief de extra detaillering. Bijlage 2 laat de typen onderwijs zien die binnen de SOI 2016 worden onderscheiden voorzien van codes van de niveauindelingen van de SOI 2016. Bijlage 3 gaat in detail in op de wijzigingen in de structuur van de classificatie sinds de eerste editie van de SOI 1978.

2. Richtingindeling SOI 2016

2.1 ISCED als uitgangspunten

De uitgangspunten die in de SOI 2016 worden gehanteerd om opleidingen naar richting in te delen komen overeen met die van de International Standard Classification of Education Fields of Training and Education 2013 (ISCED-F 2013) van de UNESCO. In deze paragraaf wordt ingegaan op de belangrijkste uitgangspunten van deze indeling. Daarna worden de principes toegelicht die zijn gehanteerd bij het aanbrengen van de SOI-specifieke detaillering binnen het laagste aggregatieniveau van de ISCED-F 2013.

ISCED-F 2013 is ontworpen als een 3-traps hiërarchische richtingindeling in broad, narrow en detailed fields. Van broad naar detailed fields neemt het detail toe. Er worden 11 broad fields, 32 narrow fields en 93 detailed fields onderscheiden. Voor de Nederlandse toepassing van deze classificatie worden daarvoor de termen hoofdgroepen, subgroepen en detailgroepen gehanteerd. De nationale variant van de ISCED-F 2013 die is ontwikkeld in het kader van de revisie van de SOI 2006 voorziet in een extra aggregatieniveau: de rubrieken.

In de ISCED-F 2013 zijn richting en niveau onafhankelijk van elkaar. Richting wordt dus niet binnen een niveau gedefinieerd en in principe zijn beide classificaties op alle vormen van onderwijs toepasbaar.

De richting van het onderwijs heeft betrekking op de inhoud/studierichting van het onderwijs, niet op de denominatie van de onderwijsinstelling of op de soort onderwijsinstelling of onderwijsmethode.

Bij het inrichten van de structuur van de ISCED-F 2013 is gekeken naar de mate waarin de richting van het onderwijs overeenkomt. In volgorde van prioriteit zijn hierbij de volgende criteria toegepast: de inhoud van de theoretische kennis, het doel van de kennis die overgedragen wordt, de onderwerpen die worden onderwezen, de leermethode en de manier waarop de kennis en vaardigheden worden verkregen en de instrumenten die de student leert te gebruiken.

Opleidingen worden aan de verschillende richtingen toegedeeld op grond van het belangrijkste vakinhoudelijke onderwerp (subject matter content in termen van de ISCED-F 2013). Om praktische redenen wordt er dan uitgegaan van het onderwerp waaraan door de deelnemer de meeste tijd moet worden besteed. Dit is dus de formeel beoogde studieduur en kan afwijken van de tijd die er door een student privé aan wordt besteed.

De ISCED-F 2013 onderscheidt ook interdisciplinaire richtingen voor opleidingen. Deze mogen echter alleen gebruikt worden wanneer niet een van de verschillende richtingen domineert, dus niet voor alle opleidingen waar sprake is van gerichtheid op verschillende onderwerpen. In

de toepassing van de ISCED-F 2013 op het Nederlandse onderwijssysteem is dit uitgangspunt niet goed consequent toe te passen, omdat bij interdisciplinaire opleidingen de precieze verhouding varieert per onderwijsinstelling. Daarnaast is dit ook afhankelijk van individuele keuzes die een student tijdens de studie. Er zijn daarom geen opleidingen aan deze interdisciplinaire richtingen toegeedeeld.

In de SOI 2016 zijn de detailed fields van de ISCED-F 2013 nader uitgesplitst in rubrieken. Veel van deze rubrieken komen overeen met rubrieken die in de SOI 2006 ook werden onderscheiden. Het totaal aantal rubrieken is afgenomen van 452 naar 318.

Tabel 1. Aantallen categorieën per aggregatieniveau van de SOI 2006 en de nationale variant van de ISCED-F 2013.

SOI 2006		ISCED-F 2013	
Sectorgroepen	10	Hoofdgroepen	11
(Sub-)Sectoren	49	Subgroepen	32
Rubrieksgroepen	180	Detailgroepen	93
Rubrieken	475	Rubrieken	318

Er is bij de uitsplitsing van de detailgroepen van de ISCED-F 2013 naar gestreefd om het detail te behouden dat in de SOI 2006 ook aanwezig was. Alleen wanneer het aantal binnen een detailgroep te onderscheiden rubrieken naar verhouding te groot werd zijn rubrieken samengevoegd. Bij het samenvoegen van rubrieken is rekening gehouden met de behoefte aan detaillering voor de statistieken over onderwijs. Richtingen waarbinnen in vergelijking met de SOI 2006 aanzienlijk minder detail wordt onderscheiden zijn talen, expressievakken, detailhandel, bestuurskunde, bouw en transport. In bijlage

2.2 Verschillen met de SOI 2006

Hieronder zal voor een aantal specifieke richtingen ingegaan worden op de overwegingen bij het maken van de uitsplitsing van detailgroepen in rubrieken. Er zal ook worden ingegaan op belangrijkste verschillen met de SOI 2006.

2.2.1 Differentiaties

In de SOI 2006 werden opleidingen met een differentiatie in een andere richting apart onderscheiden binnen het tweede aggregatieniveau van de indeling, de (sub)sectoren. In de omschrijving van de categorieën werden beide richtingen genoemd, bijvoorbeeld binnen subsector '77 agrarisch en milieu met differentiatie' werden onder andere de rubrieksgroepen 772 'agrarisch met techniek' en 773 'milieu met sociale wetenschappen'

onderscheiden. In de ISCED-F 2013 zijn deze interdisciplinaire opleidingen ondergebracht bij de richting waar het merendeel van de tijd aan wordt besteed. Bijvoorbeeld opleidingen in de richting bedrijfswiskunde die in de SOI 2006 vallen in de rubriek 5711 wiskunde, natuurwetenschappen met informatica' zijn in de ISCED-F 2013 in rubriek '05401 Wiskunde' ondergebracht.

2.2.2 Algemeen onderwijs

Basisonderwijs en algemeen voortgezet onderwijs waarbinnen geen sprake is van specialisatie in een bepaalde richting wordt ingedeeld in de hoofdgroep Algemeen onderwijs. Dit type onderwijs omvat een brede range aan onderwerpen op gebied van lezen, schrijven, rekenen, geschiedenis, aardrijkskunde, natuurlijke historie, maatschappijleer, kunst en muziek, maar ook op het gebied van persoonlijke en sociale vaardigheden en competenties. Ondanks dat binnen het voortgezet onderwijs er meer nadruk komt te liggen op bepaalde vakgebieden (bijvoorbeeld havo met een economie en maatschappij profiel) worden deze opleidingen ingedeeld in de hoofdgroep Algemeen onderwijs.

In de SOI 2006 werd binnen de sectorgroep Algemeen onderwijs in het 3e aggregatieniveau van de rubrieksgroepen een onderscheid aangebracht naar de verschillende onderwijstypen (basisonderwijs, mavo, havo etc.). In de ISCED-F 2013 wordt dit niet meer onderscheiden omdat de niveauideling van de SOI 2016 gebruikt kan worden voor het maken van dit onderscheid.

2.2.3 Opleidingen in de richting onderwijs

Opleidingen in de richting Onderwijs worden in de ISCED-F 2013 in een aparte hoofdgroep ondergebracht. Dit is een uitzondering op de regel dat onderwijs in een bepaalde richting wordt ondergebracht op grond van het voornaamste onderwerp. Voor analyse van onderwijssystemen is het echter van belang om onderwijs gericht op het geven van onderwijs apart te kunnen onderscheiden.

Binnen detailgroep 0113 Lerarenopleidingen basisonderwijs, speciaal onderwijs en basiseducatie is een uitsplitsing van leraren basisonderwijs en leraren speciaal basisonderwijs gemaakt. Dit is een uitbreiding ten opzichte van de SOI 2006. Binnen detailgroep 0114 Lerarenopleiding algemene en beroepsgerichte vakken is er een uitsplitsing gemaakt naar 31 rubrieken waarmee de vakrichtingen kunnen worden onderscheiden. In de SOI 2006 werden er met name in de taal-, technische en expressievakken meer richtingen onderscheiden.

2.2.4 Talen

Voor talen kent de ISCED-F 2013 twee detailgroepen, 0231 Vreemde talen en 0232 Moedertaal-, literatuur en taalwetenschap. Dit is een verschil met de SOI 2006 waar in het derde aggregatieniveau de taalwetenschap naast de rubrieksgroepen Nederlandse, romaanse, klassieke en overige talen werd onderscheiden. De achterliggende

gedachte van het onderscheid in de ISCED-F 2013 is dat er een duidelijk verschil is qua inhoud, doel en onderwijsmethode in talenstudies die bedoeld zijn voor moedertaalsprekers en die bedoeld zijn voor personen die een bepaalde taal willen leren te beheersen. Er zal bij vreemde talenstudies meer nadruk liggen op grammatica en woordenschat versus literatuur en linguïstiek.

Tolk-vertalers worden ingedeeld bij de betreffende vreemde taal, tenzij de taal niet is gespecificeerd. In dat geval worden ze in een afzonderlijke groep, 023109 tolk/vertaler, ingedeeld.

Binnen de talen is in vergelijking met de SOI 2006 iets minder detail. Er zijn geen overige groepen meer voor germaanse en romaanse talen.

2.2.5 Brede opleidingen

Opleidingen in een bepaalde richting waarvan de inhoud te algemeen is of er te weinig informatie bekend is om een van de onderliggende richtingen onder te brengen worden apart onderscheiden. Er worden hiervoor codes gebruikt van de richting van het hogere aggregatieniveau waartoe ze behoren aangevuld met nullen.

2.2.6 Richting overig

In die gevallen waarin de classificatie niet voorziet in de toedeling van een opleiding kan de classificatie met een een detailed field worden uitgebreid. In die gevallen wordt er een detailed field eindigend op '9' voor gereserveerd.

2.2.7 Richting onderwijs onbekend

In een aantal gevallen is aan opleidingen de richting onbekend toegekend. Het betreft dan opleidingen met een algemene benaming, waarbinnen zeer uiteenlopende afstudeerrichtingen mogelijk zijn, en geen van de hoofdgroepen van toepassing is, bijv. de hbo-bachelor beta-gamma of arbeidsmarktgekwalificeerd assistent.

3. Niveauindeling SOI 2016

3.1 Uitgangspunten

De uitgangspunten die in de SOI 2016 worden gehanteerd om het onderwijs in te delen naar niveau sluiten aan bij die van de ISCED 2011, dit is de internationale indeling naar niveau. Het niveau van een opleiding wordt bepaald op basis van de vereiste minimale onderwijsloopbaan en is daarmee een maat voor de hoeveelheid onderwijs van een opleiding, in samenhang met de nominale duur van de daarbij behorende voorafgaande opleiding.

In de nationale toepassing van deze uitgangspunten wordt binnen sommige niveaus worden nog een aantal aanvullende criteria gehanteerd:

- duur van de opleiding
- opleidingen die in beginsel voor hetzelfde beroep opleiden, indelen in hetzelfde SOI-niveau, ook als de duur of de benodigde vooropleiding verschillend zijn
- verschillen in niveau die blijken uit verschillen in niveau van het aansluitende vervolgonderwijs
- bij de onderverdeling van het niveau aansluiting bij wettelijk vastgelegde kwalificatieniveaus in het vmbo, mbo en hoger onderwijs.

Als maat voor de hoeveelheid onderwijs van een opleiding is gekozen voor de tijd die op basis van voltijdonderwijs aan het volgen van een opleiding (zou) moet(en) worden besteed, in samenhang met de daarbij behorende voorafgaande opleiding. Het onderwijs is georganiseerd in een volgtijdelijke structuur, d.w.z. dat bepaalde opleidingen pas kunnen worden gevolgd nadat andere opleidingen met succes zijn voltooid. Ook internationaal zijn in deze ladderstructuur van het onderwijs perioden van min of meer vaste duur en gelijke lengte te onderscheiden.

Het opleidingsniveau volgens de SOI is dus geen maat voor verschillen in onderwijskundige gelijkwaardigheid of uitwisselbaarheid van opleidingen omdat dit te zeer af van individuele waardeoordelen, cultuur en conjunctuur om te kunnen worden gebruikt in een standaardindeling.

Ondanks dat de uitgangspunten van de ISCED en de SOI overeenkomen, zijn er in de toepassing van de criteria van de beide classificaties verschillen. De revisie van de SOI 2006 heeft tot doel gehad om de aansluiting tussen de ISCED en de SOI te verbeteren zodat de niveauindeling in drie categorieën, laag, middelbaar en hoog wel bij elkaar aansluit.

3.2 Publicatieindeling naar niveau van de SOI

De publicatieindeling naar niveau is een indeling waarbinnen het onderwijs wordt geordend naar niveau en

naar inhoud van het onderwijs, dat wil zeggen naar of het beroepsgericht of algemeen onderwijs betreft. In sommige groepen zijn om dit onderscheid te kunnen maken verschillende subniveaus van de SOI samengevoegd.

De publicatieindeling naar niveau van de SOI 2016 is een hiërarchische indeling in 4 aggregatieniveaus. Op het hoogste niveau worden 3 niveaus onderscheiden, laag, middelbaar en hoog onderwijsniveau. Het 2^e aggregatieniveau bevat 5 categorieën en het 3^e aggregatieniveau 8 categorieën. Het 4^e aggregatieniveau is een uitbreiding ten opzichten van de SOI 2006 en is ontwikkeld om de toepassingsmogelijkheden van de publicatie-indeling verder te verbeteren. Dit is een indeling in 18 categorieën.

Met uitzondering van het hoogste aggregatieniveau (laag, middelbaar, hoog) zijn alle onderliggende categorieën omschreven met de benamingen van de belangrijkste typen van het actuele onderwijs. De benamingen dekken hierdoor echter niet altijd geheel de lading maar zijn hierdoor wel herkenbaar. In de publicatieindeling van de SOI 2016 zijn sommige omschrijvingen gewijzigd ten opzichte van de SOI 2006 ter bevordering van de herkenbaarheid.

De publicatie-indeling naar niveau van de SOI 2016 ziet er als volgt uit:

1 Laag

11 Basisonderwijs

- 111 Basisonderwijs
- 1111 Basisonderwijs gr1-2
- 1112 Basisonderwijs gr3-8

12 Vmbo, havo-,vwo-onderbouw, mbo1

- 121 Vmbo-b/k, mbo1
- 1211 Praktijkonderwijs
- 1212 Vmbo-b/k
- 1213 Mbo1
- 122 Vmbo-g/t, havo-,vwo-onderbouw
- 1221 Vmbo-g/t
- 1222 Havo-, vwo-onderbouw

2 Middelbaar

21 Havo, vwo, mbo

- 211 Mbo2 en mbo3
- 2111 Mbo2
- 2112 Mbo3
- 212 Mbo4
- 2121 Mbo4
- 213 Havo, vwo
- 2131 Havo-bovenbouw
- 2132 Vwo-bovenbouw

3 Hoog

31 Hbo-, wo-bachelor

- 311 Hbo-, wo-bachelor
- 3111 Hbo-associate degree
- 3112 Hbo-bachelor
- 3113 Wo-bachelor

32 Hbo-, wo-master, doctor

- 321 Hbo-, wo-master, doctor
- 3211 Hbo-master
- 3212 Wo-master
- 3213 Doctor

Hieronder wordt binnen het onderwijs met laag, middelbaar of hoog niveau een toelichting gegeven op de onderwijssoorten die worden onderscheiden onderverdeeld naar de categorieën van het laagste aggregatieniveau van de publicatieindeling naar niveau.

3.2.1 Laag onderwijsniveau

Het onderwijs met lager niveau omvat zowel het basisonderwijs als de eerste fase van het secundair onderwijs.

In het basisonderwijs ontvangen leerlingen op een systematische wijze onderwijs in basisvaardigheden op gebied van lezen, schrijven, rekenen, geschiedenis, aardrijkskunde, natuurlijke historie, maatschappijleer, kunst en muziek, maar ook op het gebied van persoonlijke en sociale vaardigheden en competenties.

1111 Basisonderwijs gr1-2

- basisonderwijs groep 1 en 2
- speciaal onderwijs voor in hun ontwikkeling bedreigde kleuters (IOBK)
- speciaal basisonderwijs groep 1 en 2

1112 Basisonderwijs gr3-8

- basisonderwijs groep 3 en hoger
- speciaal onderwijs
- speciaal basisonderwijs groep 3 en hoger
- cursussen basiseducatie

In de eerste fase van het secundair onderwijs is er sprake van overgang naar meer onderwerp georiënteerd onderwijs. Het omvat algemeen vormend en beroepsvoorbereidend onderwijs en voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs dat in directe aansluiting op het basisonderwijs gevolgd kan worden en daarnaast kort beroepsonderwijs zonder wettelijke toelatingseisen waarvan het eindniveau niet hoger is dan mavo/theoretische leerweg vmbo.

1211 Praktijkonderwijs

- speciaal beroepsgericht onderwijs dat geen toegang geeft tot onderwijs op middelbaar niveau
- praktijkonderwijs

1212 Vmbo-b/k

- deelcertificaten voor vmbo
- gemeenschappelijk leerjaren vmbo, avo
- educatie 2e en 3e competentieniveau (vergelijkbaar met vmbo-t)
- cursussen van korte duur niet beroepsgericht en niet voorbereidend op beroepsonderwijs, zoals talen voor beginners of cursussen in de vrijetijdssfeer
- vmbo basisberoepsgerichte leerweg
- vmbo kaderberoepsgerichte leerweg
- entree-opleidingen binnen het vmbo: De entree-opleidingen binnen het vmbo zijn in 2014 gestart om vmbo-leerlingen in staat stellen vanaf het 3e leerjaar

vmbo in plaats van de basisberoepsgerichte leerweg een mbo1- opleiding te volgen. De leerling sluit de opleiding af met een mbo-1 diploma.

- vbo (voorbereidend beroepsonderwijs) en lager beroepsonderwijs
- een deel van de cursussen zonder vooropleidingseisen
- korte beroepsgerichte cursussen, zoals een introductiecursus thuiszorg, of een cursus steigerbouwen
- Het vmbo-deel van de vakmanschapsroute van vmbo basis- of kaderberoepsgerichte leerweg leidend tot een mbo2 of mbo 3 diploma: Vanaf 2014 zijn experimenten gestart met doorlopende leerlijnen met het doel schooluitval te bestrijden en de doorstroom naar mbo te verbeteren. Ook kan tijdswinst worden behaald. De leerlijnen starten vanaf leerjaar 3 vmbo en de leerlingen doen tijdens de leerroute ook vmbo-examen. Er is sprake van een samenwerkingsovereenkomst tussen de vmbo-school en een mbo-instelling.

1213 Mbo1

- entree-opleiding (vervanger van assistentenopleiding mbo-1)
- de vroegere assistentenopleiding (mbo-1) in het kader van de WEB (Wet Educatie Beroepsonderwijs) en soortgelijke brancheopleidingen
- sommige van de vroegere primaire opleidingen in het kader van het leerlingwezen
- korte beroepsopleidingen aansluitend op ca. 2 jaar mavo of vbo

1221 Vmbo-g/t

- vmbo theoretische, gemengde leerweg
- voortgezet speciaal onderwijs
- mavo
- Het vmbo-deel van de beroeps- of technologieroute van de gemengde of theoretische leerweg vmbo leidend tot een mbo 4 diploma: Vanaf 2014 zijn experimenten gestart met doorlopende leerlijnen met het doel schooluitval te bestrijden en de doorstroom naar mbo te verbeteren. Ook kan tijdswinst worden behaald. De leerlijnen starten vanaf leerjaar 3 vmbo en de leerlingen doen tijdens de leerroute ook vmbo-examen. Er is sprake van een samenwerkingsovereenkomst tussen de vmbo-school en een mbo-instelling.

1222 Havo-, vwo-onderbouw

- havo/ vwo leerjaren 1-3
- opleidingen voor certificaten havo en vwo

3.2.2 Middelbaar onderwijsniveau

Opleidingen die in dit niveau zijn ondergebracht vormen de tweede of laatste fase binnen het secundair onderwijs en bereiden de leerlingen voor op doorstroming naar de arbeidsmarkt, naar vervolgonderwijs op hoger niveau of naar beiden. Er is sprake van eisen aan de toelating, er is onderwijs afgerond op het niveau van lager onderwijs, of iemand heeft voldoende werkervaring of ander voorgaand onderwijs gevolgd om opleidingen op dit niveau te kunnen volgen.

2111 Mbo2

De WEB-basisberoepsopleiding (mbo-2) en andere beroepsopleidingen die daarmee vergelijkbaar zijn:

- leerlingwezenopleidingen met een cumulatieve studieduur van maximaal 24 maanden aansluitend op lager onderwijs
- kmbo (kort middelbaar beroepsonderwijs; dit is inmid-dels beëindigd)
- voorgangers van basisberoepsopleidingen die vroeger gegeven werden aan lbo-scholen, die aansloten op het lbo
- cursussen en bedrijfsopleidingen aansluitend op lager onderwijs met een duur korter dan een jaar
- vakmanschapsroute van vmbo basis- of kaderberoepsgerichte leerweg leidend tot een mbo2 diploma: Mbo-deel van deze route behoort tot 2111 Mbo2, Vmbo-deel onder 1212 vmbob/k (zie toelichting bij 1212)

2112 Mbo3

Beroepsopleidingen waarvoor een diploma niveau 3 (of 4.1) is vereist of gewenst:

- beroepsonderwijs met een cumulatieve voltijds studieduur van 13 maanden tot 3 jaar
- leerlingwezenopleidingen met een cumulatieve studieduur van 25 maanden tot 6 jaar
- WEB-vakopleiding (mbo-3)
- educatie 4e competentieniveau
- vakmanschapsroute van vmbo basis- of kaderberoepsgerichte leerweg leidend tot een mbo 3 diploma: Mbo-deel van deze route behoort tot 2112 Mbo3, Vmbo-deel onder 1212 vmbob/k (zie toelichting bij 1212).

2121 Mbo4

Beroepsopleidingen waarvoor een diploma niveau 3 (of 4.2) is vereist of gewenst:

- beroepsonderwijs met een cumulatieve fulltime-duur van ten minste 3 jaar
- mbo (de vroegere 3- of 4-jarige opleidingen)
- leerlingwezenopleiding met een cumulatieve duur van ten minste 6 jaar
- WEB-middenkader- en specialistenopleiding (mbo-4)
- de beroeps- of technologieroute van gemengde of theoretische leerweg vmbo leidend tot een mbo 4 diploma: mbo-deel van deze route behoort tot 2121 mbo4 (zie toelichting onder 1221).

2131 Havo-bovenbouw

- algemeen vormend onderwijs: havo (leerjaar 4-5) en vhbo (voorbereidend hoger beroepsonderwijs)
- hbo-propedeuse (indien hoogst behaald examen)

2132 Vwo-bovenbouw

- algemeen vormend onderwijs: Vwo, atheneum en gymnasium (leerjaar 4-6)
- propedeuse wo (indien hoogst behaald examen).
- ou-modules en andere voorbereidende cursussen op hoger onderwijs

3.2.3 Hoog onderwijsniveau

Het onderwijs met hoger niveau bouwt verder op het

onderwijs met middelbaar niveau en voorziet deelnemers van wetenschappelijke of beroepsgerichte kennis, vaardigheden en competenties. Ze hebben een theoretische basis maar kunnen ook praktijkgerichte componenten bevatten, bijvoorbeeld d.m.v. een stage waarin ervaring met de beroepspraktijk kan worden opgedaan. Actueel onderzoek en de beste praktijkgerichte beroepservaring wordt gebruikt om de studenten zo goed mogelijk voor te bereiden op de wetenschappelijke of andere functies. Ze worden meestal aangeboden door universiteiten of vergelijkbare instellingen voor hoger onderwijs.

3111 Kort-hbo

De inhoud is meer complex dan van opleidingen op middelbaar niveau, maar minder dan van opleidingen op bachelorniveau. Ze zijn meestal korter en minder theoretisch van aard.

- hbo-associate degree
- kort-hbo 2-3 jr;
- overige (particuliere) beroepsopleidingen / cursussen na havo/mbo4 2-4 jr

3112 Hbo-bachelor

- hbo bachelor
- 4-jarig hbo en daarmee vergelijkbare beroepsopleidingen
- post-hbo opleidingen met een duur korter dan een jaar
- 2e en 3e graadsakten/docentenopleidingen

3113 Wo-bachelor

- kandidaats en bachelors van het wetenschappelijk onderwijs

3211 Hbo-master

- masteropleidingen in het hoger beroepsonderwijs
- post-hbo opleidingen met een duur van 1 jaar of langer
- particuliere of bedrijfsopleidingen na hbo met een duur van 1 jaar of langer

3212 Wo-master

- masteropleidingen in het wetenschappelijk onderwijs
- cursussen pao (postacademisch onderwijs)
- postdoctorale lerarenopleidingen
- officiersopleidingen aansluitend kim/kma
- postdoctorale beroepsopleidingen (w.o. voor medici, apotheker, accountancy)
- de 3-jarige masteropleidingen voor arts, tandarts en apotheker, die de overeenkomstige postdoctorale beroepsopleidingen vervangen.

3213 Doctor

Deze programma's leiden op tot een onderzoekskwalificatie (de doctorstitel) die wordt afgesloten met een dissertatie die publicatiewaardig is en het product van origineel onderzoek is en een significante bijdrage levert aan de kennis in het onderzoeksterrein.

- 'onderwijs' dat leidt tot promotie
- opleidingen aan postdoctorale onderzoekscholen als aio (assistent in opleiding) of oio (onderzoeker in opleiding)

3.3 Basisindeling naar niveau van de SOI

De basisindeling naar niveau van de SOI 2016 is een indeling in twee aggregatieniveaus. Op het hoogste niveau worden 7 niveaus onderscheiden, en binnen niveau 3, 4 en 5 is een uitsplitsing naar de 3 subniveaus laag, midden en hoog gemaakt.

De basisindeling naar niveau van de SOI 2016 ziet er als volgt uit:

1. Onderwijs aan kleuters

- Basisonderwijs groep 1 en 2
- Speciaal onderwijs voor in hun ontwikkeling bedreigde kleuters (IOBK)
- Speciaal basisonderwijs groep 1 en 2

2. Primair onderwijs

- Basisonderwijs groep 3 en hoger
- Speciaal onderwijs
- Speciaal basisonderwijs groep 3 en hoger
- Cursussen basiseducatie

3. Secundair onderwijs, eerste fase

Algemeen vormend en beroeps(voorbereidend) onderwijs dat in directe aansluiting op het basisonderwijs gevolgd kan worden en daarnaast kort beroepsonderwijs zonder wettelijke toelatingseisen waarvan het eindniveau niet hoger is dan mavo/ theoretische leerweg vmbo.

3.1 Laag

- Opleidingen die geen toegang geven tot SOI-4:
- Een deel van de cursussen zonder vooropleidingseisen

3.2 Midden

- Vmbo basisberoepsgerichte leerweg
- Entreeopleiding (vervanger vAssistentenopleiding (mbo-1) in het kader van de WEB en soortgelijke brancheopleidingen
- Sommige van de vroegere primaire opleidingen in het kader van het leerlingwezen

3.3 Hoog

- Vbo (voorbereidend beroepsonderwijs)
- Voortgezet speciaal onderwijs
- Vmbo theoretische, gemengde en kadergerichte leerweg
- Mavo
- Havo/ vwo leerjaren 1-3
- Korte beroepsopleidingen aansluitend op ca. 2 jaar mavo of vbo
- Cursussen die aansluiten op niveau 3 niet vergelijkbaar met een basisberoepsopleiding.

4. Secundair onderwijs, tweede fase

Algemeen vormend en beroepsonderwijs dat aansluit op het secundair onderwijs lagere trap, overige WEB-opleidingen, andere particuliere opleidingen en de vroegere leerlingwezenopleidingen met een cumulatieve duur van de opleidingen (omgerekend in

voltijdequivalenten) na niveau 3 via de kortste leerweg van minder dan vijf jaar:

4.1 Laag

- De WEB-basisberoepsopleiding (mbo-2)
- Beroepsopleidingen vergelijkbaar met mbo-2:
- Vroegere leerlingwezenopleidingen met een cumulatieve studieduur van maximaal 24 maanden na SOI-3
- Het vroegere kmbo (kort middelbaar beroepsonderwijs)
- Voorgangers van basisberoepsopleidingen die vroeger gegeven werden aan lbo-scholen en die aansloten op het lbo
- Opleidingen voor certificaten havo en vwo

4.2 Midden

- Beroepsopleidingen waarvoor een diploma niveau 3 (of 4.1) is vereist of gewenst:
- Beroepsonderwijs met een cumulatieve voltijds studieduur van 13 maanden tot 3 jaar
- Leerlingwezenopleidingen met een cumulatieve studieduur van 25 maanden tot 6 jaar
- WEB-vakopleiding (mbo-3)
- Algemeen vormend onderwijs: havo (leerjaar 4-5) en vhbo (voorbereidend hoger beroepsonderwijs)
- Propedeuse hbo (indien hoogst behaald examen)

4.3 Hoog

- Beroepsopleidingen waarvoor een diploma niveau 3 (of 4.2) is vereist of gewenst:
- Beroepsonderwijs met een cumulatieve voltijds duur van ten minste 3 jaar
- Mbo (de vroegere 3- of 4-jarige opleidingen)
- Leerlingwezenopleiding met een cumulatieve duur van ten minste 6 jaar
- WEB-middenkader- en -specialistenopleiding (mbo-4)
- Algemeen vormend onderwijs: Vwo en dergelijke (leerjaar 4-6)
- Propedeuse wo (indien hoogst behaald examen).

5. Hoger onderwijs, eerste fase

Beroepsonderwijs dat aansluit op onderwijs op niveau 4.3 en algemeen vormend onderwijs op niveau 4.2; eerste fase van het wetenschappelijk onderwijs:

5.1 Laag

- Opleidingen met een voltijds studieduur van 2 tot 4 jaar na havo of 4-jarig mbo:
- kort hbo en associate degree opleidingen in het hbo
- ander (particulier) beroepsonderwijs

5.2 Midden

- 4-jarig hbo en daarmee vergelijkbare beroepsopleidingen
- Hbo bachelor
- Post-hbo, voor zover niet niveauverhogend ten opzichte van hbo

5.3 Hoog

- Kandidaats en bachelor van het wetenschappelijk onderwijs

6. Hoger onderwijs, tweede fase

- Wetenschappelijk onderwijs leidend tot een doctoraal examen of vergelijkbaar onderwijs:
- Masteropleidingen in hoger beroepsonderwijs en wetenschappelijk onderwijs
- Overige masteropleidingen
- Opleidingen na het hbo (post-hbo), voor zover niveauverhogend, w.o. eerstegraads lerarenopleidingen
- Cursussen pao (postacademisch onderwijs)
- Postdoctorale lerarenopleidingen
- Officiersopleidingen aansluitend op vwo

7. Hoger onderwijs, derde fase

Onderwijs dat aansluit op hoger onderwijs, tweede fase:

- ‘onderwijs’ dat leidt tot promotie
- Opleidingen aan postdoctorale onderzoekscholen als aio (assistent in opleiding) of oio (onderzoeker in opleiding)
- Postdoctorale beroepsopleidingen (w.o. voor medici, apotheker, accountancy)
- De 3-jarige masteropleidingen voor arts, tandarts en apotheker, die de overeenkomstige postdoctorale beroepsopleidingen vervangen.

3.4 Aansluiting basisindeling en publicatieindeling naar niveau

De 7 niveaus van de basisindeling naar niveau van de SOI 2016 zijn 1-op-1 te schakelen naar het tweede aggregatieniveau van de publicatieindeling naar niveau, zie tabel 2. Er is echter geen schakeling mogelijk tussen het 3^e of 4^e aggregatieniveau van de publicatieindeling en de basisindeling naar niveau, omdat er sprake is van een n:m relatie. De schakeling van de individuele opleidingen naar de niveauindelingen verloopt via de CTO-codes (zie paragraaf 5). In bijlage 2 is per CTO-code vermeld tot welke categorie van de beide niveauindelingen deze behoort.

Tabel 2. De relatie tussen de niveaus van de basisindeling en de publicatieindeling van de SOI 2016.

Basisindeling naar niveau SOI 2016	Publicatieindeling naar niveau SOI 2016
Laag onderwijsniveau	
1 onderwijs aan kleuters	11 Basisonderwijs
2 primair onderwijs	11 Basisonderwijs
3 secundair onderwijs, eerste fase	12 Vmbo, havo-,vwo-onderbouw, mbo1
Middelbaar onderwijsniveau	
4 secundair onderwijs, tweede fase	21 Havo, vwo, mbo
Hoog onderwijsniveau	
5 hoger onderwijs, eerste fase	31 Hbo-, wo-bachelor
6 hoger onderwijs, tweede fase	32 Hbo-, wo-master, doctor
7 hoger onderwijs, derde fase	32 Hbo-, wo-master, doctor

3.5 Aansluiting niveauindeling ISCED en SOI

De ISCED 2011 is een indeling in 8 levels die 1-op-1 schakelen naar de niveauindeling van de SOI in 3 categorieën, laag, middelbaar en hoog onderwijsniveau. Daarbinnen sluit de publicatieindeling niet meer aan bij de ISCED 2011 vanwege verschillen in toepassing van de indelingscriteria. In bijlage 2 is per CTO-code vermeld tot welke categorie van de beide niveauindelingen deze behoort.

Tabel 3. De relatie tussen de niveaus van de ISCED 2011 en de publicatieindeling van de SOI 2016

Indeling levels ISCED 2011	Publicatieindeling naar niveau SOI 2016
Lower education	
0 less than primary	11 basisonderwijs
1 primary	11 en 12 (basisonderwijs en vmbo, havo-,vwo-onderbouw, mbo1)
2 lower secondary	12 vmbo, havo-,vwo-onderbouw, mbo1
Intermediate education	
3 upper secondary	21 havo, vwo, mbo
4 post-secondary non-tertiary	21 havo, vwo, mbo
Tertiary education	
5 short cycle tertiary	31 hbo-, wo-bachelor
6 bachelor or equivalent	31 en 32 hbo-, wo-bachelor en –master
7 master or equivalent	32 hbo-, wo-master, doctor
8 doctoral or equivalent	32 hbo-, wo-master, doctor

4. Verschillen tussen niveauindeling SOI 2006 en SOI 2016

In de SOI 2016 is de structuur van de basisindeling van het onderwijs naar niveau en subniveau ongewijzigd gebleven, wel is de toedeling van een aantal opleidingen aan de niveaus gewijzigd. Het doel van deze aanpassingen was om aansluiting met de internationale indeling naar niveau in 3 categorieën van de ISCED 2011 te verkrijgen en tevens om aansluiting te verkrijgen met de afbakening van het in bezit zijn van een startkwalificatie.

In internationaal verband wordt iedereen die ten minste middelbaar niveau (upper secondary) heeft behaald, ofwel ISCED 2011 niveau 3 of hoger, beschouwd als in bezit zijn van een startkwalificatie.

In de nationale toepassing wordt de volgende definitie gehanteerd: een startkwalificatie is een afgeronde havo- of vwo-opleiding of een basisberoepsopleiding (mbo-2; dat wil zeggen niveau 2 van de kwalificatiestructuur, zoals vastgelegd in de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB)).

Er zijn in de SOI 2006 een aantal opleidingen die wanneer dit het hoogst behaalde niveau betreft wel worden gerekend tot middelbaar onderwijsniveau, maar die niet leiden tot een startkwalificatie en die in de ISCED 2011 zijn ingedeeld bij onderwijs met lager niveau.

In de SOI 2016 is er aansluiting verkregen tussen het in bezit zijn van startkwalificatie en het hebben behaald van ten minste middelbaar onderwijsniveau. Daarnaast sluit de indeling van het behaalde onderwijsniveau in 3 categorieën (lager, middelbaar en hoger) aan tussen de SOI 2016 en de ISCED 2011.

In deze paragraaf wordt per type opleiding een korte toelichting gegeven op de aanpassingen die hiervoor in de toewijzing aan de niveaus zijn gedaan. Het gaat om deelcertificaten havo/vwo, opleidingen op het terrein van volwasseneneducatie, en een aantal oudere niet meer actuele opleidingen.

4.1 Deelcertificaten

Havo- of vwo-deelcertificaten worden gevolgd door personen die hun havo- of vwo-diploma niet hebben behaald en deze alsnog willen behalen. Via deelcertificaten voor de niet-behaalde vakken kan zo alsnog een diploma worden behaald. Ook kunnen personen nadat ze hun diploma niet hebben behaald de wel behaalde vakken inwisselen voor deelcertificaten om hiermee in het bezit te zijn van bewijstukken nodig voor eventueel vervolgonderwijs.

In de SOI 2006 werden deelcertificaten in de nationale niveauindeling gerekend tot middelbaar onderwijsniveau, maar leidde het niet tot een startkwalificatie. In de ISCED 2011 werden ze gerekend tot laag onderwijsniveau en leiden dus niet tot een startkwalificatie.

Personen met havo-, vwo-deelcertificaten worden door het

CBS waargenomen in de Enquête Beroepsbevolking (EBB). Er is onderzocht¹ wat personen die in de EBB hebben aangegeven dat ze deelcertificaten hebben behaald daarna nog meer hebben gevolgd. Als blijkt dat het merendeel met de behaalde deelcertificaten toegang heeft gekregen tot vervolgonderwijs op hoger niveau rechtvaardigt dit het waarden van havo/vwo-deelcertificaten met middelbaar niveau.

Het blijkt dat van de personen waarvan bekend is wat ze nog meer zijn gaan volgen na het behalen van deelcertificaten, slechts een kwart doorgaat met een opleiding in het hoger onderwijs. Ongeveer de helft gaat verder met een beroepsopleiding op middelbaar niveau, 20% gaat verder in de bovenbouw van havo of vwo, en 10% gaat verder in het vmbo of de onderbouw van havo- of vwo.

Uit deze analyses blijkt dat van personen waarvan bekend is wat ze na nadat ze een of meerdere deelcertificaten hebben behaald verder zijn gaan volgen in het onderwijs het merendeel verder is gegaan met een opleiding op middelbaar niveau waarvoor geen afgerond havo- of vwo-diploma nodig is.

Op basis van deze bevindingen is besloten om deelcertificaten te waarden met laag onderwijsniveau, en gelijk te stellen aan de onderbouw van havo- of vwo.

Met ingang van de SOI 2016 is ook de codering van de deelcertificaten in de ISCED 2011 gewijzigd. Om de deelcertificaten gelijk te stellen aan onderbouw van havo- of vwo is code 241 'insufficient for level completion or partial completion and without direct access to upper secondary' gewijzigd in 244 'sufficient for level completion, with direct access to upper secondary'. Het gaat in beide codes om lager onderwijsniveau.

Door de gewijzigde niveauwaardering in de SOI is aansluiting verkregen tussen de nationale en internationale indeling naar niveau in 3 categorieën en het in bezit zijn van startkwalificatie.

4.2 Volwasseneneducatie

Voor bepaalde vormen van volwasseneneducatie is er een aanpassing gedaan in de niveauwaardering van de SOI 2006 of de ISCED 2011 om daarmee aansluiting te krijgen in de driedeling naar niveau en afbakening van startkwalificatie. Het betreft competentieniveau 5 van het onderwijs in Nederlands als tweede taal (NT2 5), en niveaus 4 van educatieve en professionele redzaamheid programma's (prg4, pro4 en er4)².

Voor NT2 zijn vijf competentieniveaus vastgesteld. NT2 5 betekent dat iemand het Nederlands vloeiend en bijna

¹ Intern onderzoek, dd 28-10-2016

² Toelichting volwasseneneducatie zie methodologische toelichting van de SOI 2006 editie 2015/16

accentloos beheerst. In de SOI 2006 werd dit onderwijs niet gerekend tot een startkwalificatie, maar werd het in de basisindeling ingedeeld in niveau 41 'secundair onderwijs tweede fase, laag' en in de publicatieindeling in 213 'havo-, vwo-bovenbouw'. In de SOI 2016 is hierop een correctie toegepast en zijn NT2 5 opleidingen gelijk gesteld aan de onderbouw van havo of vwo, omdat het behalen van het certificaat niet gelijk kan worden gesteld aan een volledig diploma voor havo of vwo.

Voor educatieve of professionele redzaamheid types van volwasseneneducatie zijn 4 niveaus vastgesteld. Deze certificaten zijn na behalen daarvan bedoeld om buiten het reguliere onderwijs om personen in de gelegenheid te stellen een niveau te halen vergelijkbaar met vak- of middenkaderopleiding of havo- of vwo-diploma waarmee ze toegang krijgen tot een opleiding met hoger niveau. Certificaten prg4, pro4 en er4 leiden zowel in de SOI 2006 als in de SOI 2016 tot een startkwalificatie. In de ISCED 2011 werden ze echter gerekend tot niveau 3 'upper secondary' zonder 'level completion', dus onvoldoende voor voltooiing van het niveau, waardoor ze voor de indeling van het hoogst behaalde onderwijsniveau werden gerekend tot niveau 2 'lower secondary'. Volgens richtlijnen³ van de ISCED 2011 die gelden voor programma's bedoeld voor volwassenen is dit echter onterecht.

63. Programmes for specific groups of participants (adults or individuals with special needs) may have a shorter or longer duration than similar programmes in regular education at a given ISCED level. However, successful completion of a programme should only count as level completion if the qualification obtained indicates the acquisition of an equivalent level of knowledge, skills and competencies as in regular education programmes at the same level.

Het niveau van de ISCED 2011 is voor deze certificaten daarom gewijzigd in niveau 3 'upper secondary' voldoende voor voltooiing van het niveau.

Door de gewijzigde niveauwaardering van deze vormen van volwasseneneducatie in de ISCED 2011 is aansluiting verkregen tussen de nationale en internationale indeling naar niveau in 3 categorieën en het in bezit zijn van startkwalificatie.

4.3 Niet meer bestaande opleidingen

Een aantal niet meer bestaande opleidingen zijn in de SOI 2016 met een lager niveau gewaardeerd dan in de SOI 2006 zodat de afbakening van startkwalificatie aansluit bij het hebben behaald van ten minste middelbaar onderwijs.

Het betreft het gemeenschappelijk leerjaar van de reeds verdwenen opleidingen meao en mmo, ofwel het middelbaar economisch administratief onderwijs en middelbaar middenstandsonderwijs. Het is dus een soort brugjaar, dat in de SOI 2006 als dit leerjaar is behaald wordt gerekend tot niveau 41 'secundair onderwijs tweede fase', laag en niveau 213 'havo-, vwo-bovenbouw'. In de SOI 2016 zijn deze brugjaren gewaardeerd met niveau 33

'lager secundair, hoog' en niveau 122 'havo-, vwo-onderbouw'.

Verder betreft het de opleiding tot 'costumière modevakschool'. Dit is een oude opleiding van twee en een half jaar waar geen toelatingseisen voor waren en tot doel had personen op te leiden tot diverse beroepen in het modevak. In de SOI 2016 is deze opleiding gecorrigeerd met niveau 33 'lager secundair, hoog' en niveau 121 'vmbo-b/k, mbo1'. De niveauwaardering in de ISCED 2011 is ook gewijzigd van niveau 3 'upper secondary' naar niveau 2 'lower secondary'.

Deze beide oude opleidingen worden in de SOI 2006 en in de SOI 2016 niet gerekend tot een startkwalificatie.

4.4 Trendbreuk

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de consequenties van de gewijzigde niveauwaardering van de besproken onderwijstypen in de SOI 2016 ten opzichte van de SOI 2006 voor de statistische informatie over het hoogst behaalde onderwijsniveau.

Uit de tabel blijkt dat er een verschuiving optreedt in de verdeling over de drie categorieën laag, middelbaar en hoog onderwijsniveau. Er verschuift 0,4 procentpunt van van onderwijs met middelbaar naar lager niveau. De verdeling over het wel of niet in het bezit zijn van een startkwalificatie verschilt niet tussen de beide indelingen. In de SOI 2006 was het totaal van middelbaar en hoger onderwijsniveau niet gelijk aan het in bezit zijn van een startkwalificatie, in de SOI 2016 is dit wel gelijk.

Tabel 3 Verdeling van de Nederlandse bevolking over hoogst behaald onderwijsniveau in 3 categorieën volgens de SOI 2006 en de SOI 2016, met en zonder startkwalificatie. EBB 2014 leeftijd 15 tot 75 jaar.

	SOI 2006	SOI 2016
	x 1000	
Laag onderwijsniveau	3.854	3.902
Middelbaar onderwijsniveau	5.089	5.041
Hoog onderwijsniveau	3.564	3.564
Onbekend	158	158
Totaal	12.665	12.665
Totaal middelbaar en hoog onderwijsniveau	8.653	8.605
Zonder startkwalificatie	3.902	3.902
Met startkwalificatie	8.605	8.605
	%	
Laag onderwijsniveau	30,4	30,8
Middelbaar onderwijsniveau	40,2	39,8
Hoog onderwijsniveau	28,1	28,1
Onbekend	1,2	1,2
Totaal	100	100
Zonder startkwalificatie	30,8	30,8
Met startkwalificatie	67,9	67,9

³ International Standard Classification of Education ISCED 2011, Unesco 2012

5. Toepassing van de SOI 2016

De SOI is bedoeld als hulpmiddel voor het coderen en classificeren van opleidingen bij onderzoek, personeels-administraties en andere registraties. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de wijze waarop dit wordt bereikt.

Eerst wordt ingegaan op de manier waarop in de SOI informatie over onderwijs wordt verzameld en gecodeerd. Daarna wordt ingegaan op de codeersystematiek waarmee de in het veld verzamelde informatie wordt vertaald naar de indelingen relevant voor gebruikers.

5.1 Dataverzameling

Ten behoeve van statistieken over deelname in het reguliere door de overheid bekostigde onderwijs wordt de SOI jaarlijks aangevuld met nieuwe door de overheid erkende opleidingen die in diverse registers zijn opgenomen. Dit zijn het Centraal Register Beroepsopleidingen (CREBO) en het Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CROHO), of de Elementcodetabellen voor voortgezet onderwijs en volwasseneneducatie. In het CREBO zijn alle door de overheid goedgekeurde beroepsopleidingen opgenomen in het kader van de WEB. In het CROHO staan alle hbo-opleidingen en opleidingen in het wetenschappelijk onderwijs. Deze bronnen maken het mogelijk dat de editie die medio jaar x verschijnt, reeds de nieuwe opleidingen in het regulier onderwijs bevat voor het schooljaar $x/x+1$. Al deze opleidingen worden opgenomen in de SOI en voorzien van codes van niveau en richting.

Het CBS verzamelt ook via enquêtes informatie over het onderwijs dat personen volgen of in het verleden hebben gevolgd en dit wordt ook met behulp van de SOI voorzien van codes van de verschillende onderwijsclassificaties.

Tot en met 2012 werd een vraagstelling gebruikt waarin aan respondenten werd gevraagd om de gevolgde individuele opleidingen op te geven. De SOI is hiertoe aangevuld met opleidingen die niet voorkomen in de onderwijsregisters van de overheid. Dit zijn opleidingen die inmiddels niet meer worden gegeven en dateren van voor het ontstaan van de overheidsregisters van het onderwijs. Maar ook gaat het om particuliere opleidingen en cursussen die worden gegeven op niet door de overheid bekostigde instellingen.

Het CBS heeft informatie over particuliere en niet meer bestaande reguliere opleidingen verkregen via studiegidsen of diverse organisaties die informatie verstrekken over onderwijs (Studiegidsen van het LDC expertisecentrum voor loopbaanontwikkeling, Martensgidsen voor School en Beroep, cursusedatabase van UWV-werkbedrijf, diverse brancheorganisaties, websites van diverse cursusunstellingen, etc). Zo is in de loop van de jaren een brede range aan cursussen en particuliere opleidingen in de SOI opgenomen die ten minste 12 dagdelen duren met een open inschrijving, en

die niet het karakter hebben van een maatwerk cursus of een hobby- of recreatieve cursus.

Sinds 2012 verloopt in persoonsenquêtes de waarneming van het gevolgde onderwijsniveau via een standaard gesloten onderwijsvraagstelling en wordt niet meer naar individuele gevolgde opleidingen gevraagd. De noodzaak van het aanvullen van de SOI is hierdoor verdwenen en is besloten om het actualiseren met nieuwe opleidingen van de SOI te beperken tot dat wat jaarlijks nieuw in de registers van de overheid wordt aangevuld.

De categorieën van de gesloten onderwijsvraagstelling worden voorzien van CTO-codes en kunnen zo naar de verschillende onderwijsclassificaties worden geschakeld.

5.2 Opleidingsnummers en synoniemen

In de Standaard onderwijsindeling zijn alle opleidingsbenamingen voorzien van unieke, zogenaamde opleidingsnummers. Dit zijn volgnummers zonder hiërarchische betekenis. De opleidingsnummers vormen de sleutel naar de codes van de SOI en de ISCED.

De relatie tussen SOI-code en opleidingsnummer is een 1: n relatie.

Een aantal benamingen van opleidingen zijn als **synoniem** te beschouwen van andere benamingen. Bijvoorbeeld een benaming in het Engels, waarvan ook een opleidingsnummer met dezelfde benaming in het Nederlands bestaat. Deze Engelse benaming krijgt dan hetzelfde opleidingsnummer als de Nederlandse benaming en een synoniemvolgnummer van maximaal 2 posities.

Bij de huidige revisie en eventuele toekomstige wijzigingen van de SOI bieden de opleidingsnummers binnen een bestaande dataverzameling de mogelijkheid gemakkelijk over te schakelen naar een nieuwe indeling. Het CBS geeft via conversieschema's aan welke opleidingen naar een nieuwe plaats in de SOI-classificatie verhuizen.

Wanneer de opleidingsnummers bij de dataverwerking zijn opgenomen, biedt dit de mogelijkheid tot verdere detaillering van opleidingen zoals de gebruiker die zou kunnen wensen.

Betekenis opleidingsnummers

Het opleidingsnummer is een code met 6 digits. In totaal zijn er in de SOI 2016 editie 2016/17 74184 opleidingsnummers in gebruik (incl. speciale

opleidingsnummers in Opleidingsnummerreferentieboek⁴, dit zijn nummers met een volgnummer hoger dan 30000).

Ondanks dat opleidingsnummers volgnummers zijn zonder hiërarchische betekenis is er wel informatie uit de codering af te leiden. Dit is informatie die betrekking heeft op verschillende aspecten van het interne verwerkingsproces.

De belangrijkste groepen worden hieronder genoemd:

< 30000

'Gewone' opleidingsnummers, de nummers die zijn toegekend aan individuele opleidingen⁵. In de SOI 2016 editie 2016/'17 zijn dit er 16950.

080***/ 081***/085***

Nummers die worden gebruikt voor opleidingsbenamingen die zo globaal zijn dat ze in de SOI-classificatie met een zogenaamde vangnetcode moeten worden getypeerd. Dit is een code voor een hoger aggregatieniveau van de indeling aangevuld met nullen.

0890**/0891**/099***

Nummers voor globale omschrijvingen van opleidingen die in het buitenland zijn gevolgd.

9*****

Terugvalopleidingsnummers worden gebruikt bij de bepaling van de hoogst behaalde opleiding van een persoon als de opleiding op het moment wordt gevolgd of in het verleden is gevolgd, maar niet is afgerond met een diploma. Deze opleidingsnummers zijn afgeleid van de "gewone" opleidingsnummers door de voorlooptul te vervangen door een "9". Het niveau van een opleiding die in het verleden is gevolgd of op dit moment wordt gevolgd valt voor de bepaling van hoogst behaald onderwijs terug naar het niveau van de opleiding die men zou moeten hebben behaald om die opleiding te kunnen volgen.

8*****

Opleidingsnummer bij de broncode van een registratie (croho, crebo, ilt etc). Aan de codes van registraties (crebo etc.) wordt een speciaal 6-cijferig opleidingsnummer (domein 800000-899999) toegekend. Vervolgens wordt aan deze nummers weer een "gewoon" SOI-opleidingsnummer gekoppeld. In geval van sterk verwante opleidingen kunnen meerdere 800000-nummers aan een en hetzelfde SOI-opleidingsnummer worden gerelateerd. Aan het SOI-opleidingsnummer zijn weer de SOI- en ISCED-codes en code type opleiding (CTO) verbonden. Op deze manier kunnen direct aan de broncodes van de diverse registraties alle variabelen van SOI en ISCED worden aangehangen. De 800000-nummers kunnen ook voor het vastleggen van opleidingsinformatie in databestanden worden gebruikt zonder verlies aan detail over de opleiding

083***

Opleidingsnummers voor Crebo-domeinen en –dossiers en instroomcategorieën vmbo, mbo, hbo en wo.

090001 – 098999

Opleidingsnummers voor EBB na herontwerp (opleidingsnummer per combinatie CTO * ISCED97 field of education and training/ ISCED-f 2013).

Vervallen opleidingsnummers

Opleidingen die in een bepaalde editie van de SOI een andere SOI-code krijgen, krijgen op dat moment ook een ander opleidingsnummer. De oude opleidingsnummers vervallen dan⁶. Wanneer u echter werkt met bestanden met oude opleidingsnummers is het toch mogelijk daar de codes van de huidige editie van de SOI 2016 aan te koppelen, evenals die van de ISCED 1997, ISCED-F 2013, ISCED 2011 en van het type opleiding. Daartoe is in de SOI-applicatie een speciaal historisch bestand opgenomen. Dit bestand bevat van alle oude en vervallen opleidingsnummers de coderingen van de huidige editie van de SOI 2016 en de bijbehorende code type opleiding en de ISCED-codes. Hierin zijn ook de opleidingsnummers van de inmiddels vervallen vangnetcodes opgenomen.

5.3 Samenstelling codes voor meten onderwijsniveau

Codes SOI-basisindeling naar niveau

De SOI-basisindeling naar niveaucode is een code bestaande uit twee cijfers, die mogelijk niveau van een opleiding beschrijft. De eerste twee cijfers geven resp. het niveau (1-7) en subniveau (0-3) aan.

Codes SOI-publicatieindeling naar niveau

De codes van de SOI-publicatieindeling naar niveau bestaan uit 4 cijfers die het niveau en in aanvulling daarop de algemene of beroepsgerichte aard van het onderwijs beschrijven.

3-deling: 1^e digit

5-deling: 1^e-2^e digit

8-deling: 1^e-3^e digit

18-deling: 1^e-4^e digit

Codes Type Opleiding (CTO)

De toedeling van de opleidingsnummers aan de verschillende niveau-indelingen verloopt in de SOI via de codes voor type opleiding, de zogenaamde CTO-codes.

CTO-codes zijn oorspronkelijk ontwikkeld als hulpmiddel om de toekenning van de codes van de ISCED97 aan de opleidingen die in de SOI zijn opgenomen te vereenvoudigen. Pas daarna werd de lijst CTO-codes gebruikt voor de afleiding naar andere publicatie-indelingen. CTO-codes zijn voorzien van een omschrijving die hoort bij de categorie opleidingen die in de SOI zijn

⁴ Bestanden zijn beschikbaar voor onderzoekers die gebruik maken van microdata van het CBS

⁵ Beschikbaar op de CBS-website onder methoden/classificaties.

⁶ Dit is niet het geval bij de wijzigingen die het gevolg zijn van de revisie van de indeling naar richting in de editie 2006/'07 van de SOI 2006.

ondergebracht. De CTO-codes zelf zijn niet bedoeld om over te publiceren, in analyses kunnen ze wel degelijk nuttig zijn.

CTO-codes aggregeren opleidingen naar globale typen onderwijs met overeenkomstige kenmerken die relevant zijn om onderscheid tussen de verschillende indelingen naar niveau te kunnen maken. Bijvoorbeeld voor particuliere opleidingen zijn er CTO-codes waarin die kenmerken bevatten over het onderwijsniveau dat normaal gesproken toegang geeft tot de opleiding en de duur van de opleiding.

CTO-codes zijn ook gebruikt om de categorieën die in de gesloten onderwijsvraagstelling van de EBB vanaf 2012 worden waargenomen van de correcte codes van de publicatie-indelingen te kunnen voorzien. Er is hierbij uitgegaan van wat de te verwachten inhoud van de categorieën van de gesloten vraagstelling is en is er een daarop van toepassing zijnde omschrijving gekozen. CTO-codes hebben 5 digits, en de codes worden voorafgegaan door niveau en subniveau van de SOI 2016, of, ingeval van de EBB vanaf 2012, door een "0" (nul) plus de 1^e digit van de publicatieindeling naar niveau van de SOI 2016. De

3^e tm 5^e digit is een volgnummer zonder betekenis.

De betekenis van de CTO-codes en de schakeling naar de categorieën van de (publicatie)indeling naar niveau van de SOI staan weergegeven in bijlage 2.

5.4 Samenstelling codes voor meten onderwijsrichting

Tot en met de detailgroepen/rubrieksgroepen, het 3^e aggregatieniveau is de indeling en codering gelijk aan de ISCED-F 2013, het laagste aggregatieniveau is een detaillering die specifiek binnen de SOI is gemaakt.

In de SOI 2016 is de richtingcode is een code bestaande uit 6 cijfers. Hierbij vormen de sectorgroepen het hoogste en de rubrieken het laagste aggregatieniveau.

hoofdgroepen (3^e-4^e digit)
subgroepen (3^e-5^e digit)
detailgroepen (3^e-6^e digit)
rubrieken (3^e-8^e digit).

Bijlage 1 Indeling naar richting onderwijs

ISCED-F 2013 naar broad field/sectorgroep, narrow field /sectoren, detailed field/rubrieksgroepen en rubrieken	Voorbeelden
00 algemeen	
001 algemeen	
0011 algemeen	
001101 basisonderwijs, voortgezet onderwijs	basisonderwijs en voortgezet onderwijs en dergelijke
002 basiseducatie, alfabetisering	
0021 basiseducatie, alfabetisering	
002101 basiseducatie, alfabetisering	
003 persoonlijke ontplooiing	
0031 persoonlijke ontplooiing	
003101 sociale en communicatieve vaardigheden	sociale redzaamheid, onderhandelen, ouder worden geheugentraining, pensioen in zicht
01 onderwijs	
011 onderwijskunde, lerarenopleidingen en pedagogisch- didactische cursussen	
0110 onderwijskunde, lerarenopleidingen en pedagogisch- didactische cursussen	
011000 onderwijskunde, lerarenopleidingen en pedagogisch- didactische cursussen z.n.d.	leraar voorbereidend hoger onderwijs in zaakvakken eerste graad master wo
0111 onderwijskunde	
011101 onderwijskunde	
011102 pedagogiek, andragoek	
011103 pedagogisch-didactische vaardigheden	
0112 opleiding kleuterleidsters	
011201 opleiding kleuterleidsters	
0113 lerarenopleiding basisonderwijs, speciaal onderwijs en basiseducatie	
011301 lerarenopleiding basisonderwijs	
011302 lerarenopleiding speciaal basisonderwijs	master special educational needs
0114 lerarenopleiding algemene en beroepsgerichte vakken	
011400 lerarenopleiding algemene en beroepsgerichte vakken z.n.d.	leraar voorbereidend hoger onderwijs in de taalvakken
011401 nederlands	
011402 engels	
011403 Duits	
011404 Frans	
011405 Spaans	
011406 klassieke talen	
011407 overige talen	Fries, Deens, Arabisch, dovenstudies/gebarentaal
011408 geschiedenis	ook kunstgeschiedenis
011409 godsdienst	
011410 aardrijkskunde	
011411 maatschappijleer	politologie, staatsinrichting
011412 psychologie, pedagogiek, andragoek	omgangskunde
011413 beeldende kunst, expressie, vormgeving	
011414 muziek	
011415 theater	
011416 wiskunde	
011417 informatica	
011418 natuur-, scheikunde	
011419 biologie	
011420 agrarisch	
011421 techniek	
011422 economie	
011423 bedrijfseconomie	
011424 boekhouden	handelswetenschappen, verkooptechniek
011425 administratief, secretariaal	kantoorpraktijk, typen, steno
011426 medisch, paramedisch	gezondheidskunde/-zorg, ergotherapie

ISCED-F 2013 naar broad field/sectorgroep, narrow field /sectoren, detailed field/rubrieksgroepen en rubrieken	Voorbeelden
011427 verpleegkunde	
011428 verzorging	uiterlijke verzorging, kappersopleiding, docent schoonheidsspecialist
011429 huishoudkunde, voeding	
011430 lichamelijke oefening	
011431 overige vakken	rij-instructeur, filosofie
02 vormgeving, kunst, talen en geschiedenis	
020 vormgeving, kunst, talen en geschiedenis	
0200 vormgeving, kunst, talen en geschiedenis	
020000 vormgeving, kunst, talen en geschiedenis z.n.d.	humanities wo
021 kunst	
0210 kunst	
021000 kunst z.n.d.	curcus kunst pbna/ou
0211 audiovisuele techniek en mediaproductie	
021100 audiovisuele techniek en mediaproductie z.n.d.	Kunst algemeen, media en vormgeving
021101 fotografie, film, video	
021102 grafisch ontwerpen	signmaker, reclametekenaar, vormgever reclame en presentatie
021103 multimediadesign en mediatechnologie	
021104 radio-, tv-productie	filmacademie, regisseur
021105 av-productie, theatertechniek	beeld- geluid- en lichttechnicus, decorbouwer,
021106 grafische techniek algemeen	grafisch management, printmedia
021107 papierverwerking, -veredeling	kartonnage- behangselpapierdrukker, verpakkingsoperator
021108 grafische voorbereiding	dtp-er, grafisch intermediair
021109 druktechniek	
021110 bind-, afwerkingstechniek	
0212 mode-, interieur- en industriële vormgeving	
021201 modeontwerpen	
021202 etaleren en decoreren	vormgever leefomgeving/ productpresentatie
021203 binnenhuisarchitectuur	interieuradviseur
021204 industriële vormgeving	industriële ontwerpen, human technology
0213 beeldende kunst, kunstgeschiedenis	
021301 kunst algemeen	kunstwetenschappen
021302 beeldende kunst	schilderen, beeldhouwen
021303 kunstgeschiedenis	
0214 kunstnijverheid	
021401 muziekinstrumentenbouw	ook pianostemmer
021402 bloemschikken en overige kunstnijverheid	kalligrafie, keramische vormgeving
0215 muziek en theater	
021501 muziek	muziekgeschiedenis
021502 theater	circusartiest, choreografie
022 geesteswetenschappen	
0221 theologie, levensbeschouwing	
022101 theologie	
0222 geschiedenis, archeologie	
022201 geschiedenis	cultuurgeschiedenis, maatschappijgeschiedenis, kerkgeschiedenis; voor kunst-, theater-, filosofiegeschiedenis zie betreffende rubriek
022202 archeologie	
022203 museologie	
0223 filosofie en ethiek	
022301 filosofie	geschiedenis van de wijsbegeerte, geschiedenis van de wetenschap, ethiek, astrologie
023 talen	
0231 vreemde talen	
023101 nederlands als tweede taal	
023102 engels	
023103 frans	
023104 Duits	

ISCED-F 2013 naar broad field/sectorgroep, narrow field /sectoren, detailed field/rubrieksgroepen en rubrieken	Voorbeelden
023105 spaans	
023106 klassieke talen	
023107 overige westerse talen	Fries, Italiaans, , romaanse talen
023108 niet westerse talen en culturen	finoegrische talen, slavische talen, Farsi, Chinees, gerechtstolk, congreestolk
023109 tolk-vertaler	
0232 moedertaal, literatuur-, taalwetenschap	
023201 nederlands	
023202 taalwetenschappen	fonetiek, lexicologie, linguïstiek, vertaalwetenschap
023203 taal- en cultuurwetenschappen	algemene letteren, letterkunde, literatuurwetenschappen
03 journalistiek, gedrag en maatschappij	
030 journalistiek, gedrag en maatschappij	
0300 journalistiek, gedrag en maatschappij	
030000 journalistiek, gedrag en maatschappij z.n.d.	gemeenschappelijke onderbouw sociale academie, algemeen cursusjaar mikojel
031 gedrag en maatschappij	
0311 economie en econometrie	
031101 economie	
031102 econometrie	
031103 agrarische economie	rentmeester, ontwikkelingskunde, tropische landbouw
0312 politicologie en maatschappijwetenschappen	
031201 politicologie	
0313 psychologie	
031301 psychologie	
031302 psychotherapie	
031303 creatieve therapie	muziektherapie, hypnotherapie, speltherapie
0314 sociologie en culturele wetenschappen	
031401 sociale wetenschappen	
031402 sociologie	
031403 cultuurwetenschappen	
031404 sociale geografie	aardrijkskunde
031405 ontwikkelingskunde (regio)	ontwikkelen van regio's
032 journalistiek, informatievoorziening	
0321 journalistiek	
032101 journalistiek	mediaredactie, geschiedenis van de massamedia
032102 communicatiewetenschappen	mediacommunicatie-management
032103 uitgeverij	
0322 bibliotheek, documentaire informatievoorziening	
032201 bibliotheek, archief	
04 recht, administratie, handel en zakelijke dienstverlening	
041 bedrijfskunde en administratie	
0410 bedrijfskunde en administratie	
041000 bedrijfskunde en administratie z.n.d.	vmbo economie
0411 financieel management en fiscaal recht	
041101 financieel management en administratie	accountancy, bedrijfsadministratie, boekhouden
041102 belastingen, fiscaal recht	belastingdeurwaarder
0412 financiële dienstverlening	
041201 geld- en bankzaken	
041202 verzekeringswezen	
041203 sociale zekerheid	
0413 management bedrijfs- en personeelwetenschappen	
041301 bestuurskunde algemeen	
041302 juridische bestuurskunde	
041303 management algemeen, bedrijfskunde	
041304 organisatiekunde, kwaliteitszorg	
041305 bedrijfseconomie	
041306 personeelswerk	
041307 office management	
041308 bedrijfstechniek, technische bedrijfsvoering	
0414 marketing en public relations	

ISCED-F 2013 naar broad field/sectorgroep, narrow field /sectoren, detailed field/rubrieksgroepen en rubrieken	Voorbeelden
041401 marketing, commerciële economie	accountmanagement
041402 public relations	
041403 reclame	
0415 secretariële en administratieve ondersteuning	
041501 secretariael	front office medewerker
041502 bedrijfscorrespondentie	receptionist, adm. assistent, deurwaarder
041503 administratie algemeen	
041504 telefoonvaardigheden	callcentermedewerker, telefoontraining
0416 groothandel en detailhandel	
041601 commercieel algemeen	inkoopmanagement, verkoopmanagement, vertegenwoordiger
041602 detailhandel	
041603 groothandel, export en overige handel	
041604 makelaardij, vastgoedkunde	
0417 werkgerelateerde en bedrijfsgerichte trainingen	
041701 werkgerelateerde en bedrijfsgerichte trainingen	OR, vakbondscursus, kwaliteitszorg
042 recht	
0421 recht	
042101 nederlands, algemeen recht, rechterlijke macht	
042102 internationaal recht	
042103 notariaat	
042104 juridisch bestuurlijk	mediator, sociaal juridisch medewerker, legal management
05 wiskunde, natuurwetenschappen	
050 wiskunde, natuurwetenschappen	
0500 wiskunde, natuurwetenschappen	
050000 wiskunde, natuurwetenschappen z.n.d.	natuurwetenschappen wo, wis- en natuurkunde basis
051 biologie en biochemie	
0511 biologie	
051101 biologie	toxicologie
051102 moleculaire wetenschappen	
0512 biochemie	
051201 biochemie, biologische laboratoriumtechniek	farmacochemie, forensisch onderzoek, biologisch analist
051202 biomedische wetenschappen	molecular life sciences, medische biologie, neuroscience
051203 voeding en gezondheid	Food safety, food quality management
052 milieu en natuurbeheer	
0521 milieu	
052101 milieukunde	
0522 natuurbeheer	
052201 natuurbehoud, -bescherming	ecologisch beheer
053 natuurwetenschappen	
0531 scheikunde	
053101 scheikunde	fysische chemie
053102 chemische laboratoriumtechniek	chemisch fysisch analist, organische chemisch analist, geen biochemie
0532 aardwetenschappen	
053201 geologie, fysische geografie	ecologisch pre- en protohistorie, geo-informatica
053202 meteorologie	
0533 natuurkunde	
053301 natuurkunde	fysisch analist, technische natuurkunde, nanotechnologie
053302 sterrenkunde	
053303 materiaalkunde	ijker, stralingsdeskundige, non-destructief onderzoek
054 wiskunde en statistiek	
0541 wiskunde	
054101 wiskunde	bedrijfswiskunde, besliskunde
0542 statistiek	
054201 statistiek	
054202 actuariaat	
06 informatica	
061 informatica	

ISCED-F 2013 naar broad field/sectorgroep, narrow field /sectoren, detailed field/rubrieksgroepen en rubrieken	Voorbeelden
0611 computergebruik	
061101 computergebruik	omgaan met de computer, en algemene softwareprogramma's, tekstverwerking
0612 ontwerp en beheer van database en netwerken	
061201 netwerk- en systeembeheer	it-service management
061202 ICT-gebruikersondersteuning	service medewerker ict
061203 informatiebeveiliging	digitaal rechercheur, information security manager
0613 softwareontwikkeling en systeemanalyse	
061301 informatietechnologie algemeen	informatica, informatiekunde, systeemontwerp, toegepaste wiskunde
061302 bedrijfsinformatica en informatiemanagement	medische informatiekunde, bestuurlijke informatiekunde, it-auditing
061303 mediatechnologie	webdesign, webmaster
061304 applicatiebouw en programmeren	systeemprogrammeur, systeemanalyse, programmeertalen, applicatie-ontwikkelaar
0619 informatica overig	
061901 kunstmatige intelligentie en kennistechnologie	kennissystemen, kennismanagement, technische cognitiewetenschap
07 techniek, industrie en bouwkunde	
070 techniek, industrie en bouwkunde	
0700 techniek, industrie en bouwkunde	
070000 techniek, industrie en bouwkunde z.n.d.	vmbo kaderberoepsgerichte leerweg techniek
071 techniek en technische dienstverlening	
0710 techniek en technische dienstverlening	
071000 techniek en technische dienstverlening z.n.d.	werkvoorbereider
0711 scheikundige technologie en procestechniek	
071101 laboratoriumtechniek algemeen	laborant, analist, amanuensis
071102 procestechniek	(proces)operator, productietechnologie, bioprocestechnologie, watertechnologie, moleculaire technologie, medische biotechnologie
071103 biotechnologie	chemisch vakman, technische scheikunde, metaalconserveerder, lakspuiter
071104 chemische technologie	kunststofverwerking, verftechnologie
071105 industriële lakverwerking	
071106 petrochemie, polymeertechniek	
0712 milieubescherming en milieutechnologie	
071201 milieutechnologie	afvalwaterzuiveringstechniek, asbestverwijdering
071202 milieumanagement	milieueconomie, milieu-effectrapportage
0713 elektro- en energietechniek	
071301 elektrotechniek algemeen	elektrotechnisch tekenaar, elektrotechnisch opzichter
071302 elektrische energietechniek	monteur elektrotechniek, werktuigkundige centrales
071303 installatietechniek (elektro) algemeen	distributietechniek (elektro), infratechniek (elektro)
071304 gasinstallatie, gastechiek	gasdistributietechniek, gasfitter
071305 instalectro	monteur elektrotechnische installaties
071306 klimaattechniek	koeltechniek, luchtbehandelingstechniek, verwarmingstechniek
0714 elektronica en industriële automatisering	
071401 elektronica algemeen	analoge, digitale techniek, halfgeleidertechniek
071402 technische informatica, computertechniek	
071403 industriële procesautomatisering	meet- regeltechniek, industriële elektronica, besturingstechnologie, mechatronica
071404 scheepsradio-, tele- en datacommunicatie	digitale communicatietechniek, telematica
071405 consumentenelektronica	monteur witgoed, tv-monteur, videotechniek
0715 werktuigbouwkunde en metaalbewerking	
071501 werktuigbouwkunde algemeen	
071502 metaalkunde, metaalbewerking algemeen	
071503 constructiewerken, machinebankwerken, lassen, smeden, gieten	
071504 fijnmechanische techniek, instrumentmaken	uurwerktechniek, edelmetaalbewerken, gereedschapsmaken
071505 bedrijfswerktuigkundigen, machinisten e.d.	mechanisch operator, algemene operationele techniek
071506 werktuigkundig monteurs, reparateurs n.e.g.	onderhoudsmonteur
071507 werktuigkundig tekenaars, constructeurs	technisch tekenaar

ISCED-F 2013 naar broad field/sectorgroep, narrow field /sectoren, detailed field/rubrieksgroepen en rubrieken	Voorbeelden
071508 fietsmakers	
071509 hydrauliek en overige werktuigbouwkunde	pneumatiek, vacuümtechniek, stoomtechniek
0716 voertuigtechniek, scheepsbouw- en vliegtuigbouwkunde	
071601 voertuigbouw algemeen	
071602 auto-, motorfietstechniek	
071603 autoschadeherstellen	autospuiter
071604 carrosserie-, interieurbouw voertuigen	
071605 scheepsbouwkunde	maritieme techniek
071606 vliegtuigbouwkunde	vliegtuigonderhoudsmonteur, lucht- en ruimtevaarttechniek
071607 motorvoertuigbouwkunde overig	railvoertuigen, interne transportmiddelen, tractoren, landbouwmachines
072 levensmiddelentechnologie- en non-ferrotechniek	
0720 levensmiddelentechnologie- en non-ferrotechniek	
072000 levensmiddelentechnologie- en non-ferrotechniek z.n.d.	creatief vakmanschap (ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek) niv 4
0721 levensmiddelentechnologie	
072101 levensmiddelen algemeen	voedingsindustrie, agroproductkunde, traiteur
072102 vlees, vis	
072103 zuivel	
072104 brood, gebak	
072105 levensmiddelen overig	chocoladebereider, suikerwerkindustrie, dierenvoederindustrie
0722 houtbewerking, papier-, kunststofverwerking, keramiek	
072201 houtbewerken, meubelmaken (niet fabrieksmatig)	bestekzoeker, meubelmaker, medewerker houthandel
072202 industrieel houtbewerken, meubelmaken	montagemedewerker timmerindustrie, meubelindustrie
072203 caravanbouw, -herstel	
072204 papier, strokarton, rubber	
072205 keramiek	keramist, glazenier, glasslijpen
0723 textiel-, kleding-, schoenen-, en leervervaardiging	
072301 maatkleding, confectie	modevakschool, kleermaken
072302 schoeiselmaken, herstellen	
072303 textiel procestechniek	textiellaborant
072304 textiel-, leerwerkoverig	meubelstofferen, vervaardiging lederwaren
0724 delfstofwinning	
072401 delfstofwinning	technisch aardwetenschappen, petroleum- en gasindustrie, off-shoretechnologie
073 architectuur en bouwkunde	
0731 architectuur en stedenbouwkunde	
073101 planologie	ruimtelijke wetenschappen, kust- en zeestudies
073102 landmeetkunde	cartografisch tekenaar, kadasteropleiding, geodesie, hydrografie
073103 bouwkundige architectuur, stedenbouw	
073104 landschapsarchitectuur	
0732 bouwkunde en civiele techniek	
073200 bouwkunde en civiele techniek z.n.d.	Civiele infratechniek
073201 weg- en waterbouw	
073202 verkeerskunde	verkeersveiligheid
073203 bouw	metselen, voegen isolatiemonteur
073204 timmeren	
073205 afbouw	vloerenstoffeerder, behangen, tegelzetten, stukadoeren, woningstofferen
073206 schilderen	
073207 bouwtechnisch tekenaar, constructeur	
073208 installatietechniek (bouwkunde)	loodgieter, sanitaire installatietechniek, dakdekken
073209 bouwmanagement, aanneming, werkvoorbereiding	bouwkundig opzichter/tekenaar/ aannemer
08 landbouw, diergeneeskunde en -verzorging	
081 landbouw	
0810 landbouw	
081000 landbouw z.n.d.	landbouw mbo
0811 landbouw en veeteelt	

ISCED-F 2013 naar broad field/sectorgroep, narrow field /sectoren, detailed field/rubrieksgroepen en rubrieken	Voorbeelden	
081101 land(akker)bouw algemeen	biologisch/dynamische landbouw, tropische landbouw ziektebestrijding, zaadteelt/-veredeling veehouderij	
081102 planten-, groente en fruitteelt		
081103 dierenteelt, -verzorging algemeen		
081104 rundveeteelt		
081105 varkens-, pluimveeteelt		
081106 paardenfokkerij- verzorging		paardensport
081107 proef- en recreatiedierverzorging		imker, biotechnicus proefdierverzorging
081108 landbouwmechanisatie		loonbedrijf, landbouwmachinemonteur, landbouwtechniek
081109 cultuurtechniek		
0812 tuinbouw		
081201 tuinbouw algemeen	groene ruimte, hovenier, tuinarchitect	
081202 bloementeelt		
081203 potplantenteelt		
081204 boomteelt		
081205 tuin-, groenvoorziening		
082 bosbouw		
0821 bosbouw		
082101 bosbouw		
083 visserij		
0831 visserij		
083101 visserijkunde en zeevisvaart	stuurman, scheepswerktuigkundige zeevisvaart	
083102 visteelt		
084 diergeneeskunde en -verzorging		
0841 diergeneeskunde en -verzorging		
084101 diergeneeskunde en -verzorging		
09 gezondheidszorg en welzijn		
091 gezondheidszorg		
0910 gezondheidszorg		
091000 gezondheidszorg z.n.d.	gezondheidswetenschappen, -voorlichting, gezondheidstechniek, ziekteleer	
0911 tandheelkunde		
091101 tandarts		
091102 mondhygiënist		
091103 tandartsassistent		
091104 tandtechniek		
0912 geneeskunde		
091201 (huis)arts, specialist, geneeskunde		
0913 verpleeg- en verloskunde		
091301 verpleging	praktijkondersteuner, operatieassistent, doktersassistent, school-/ bedrijfsverpleegkundige, ambulancebegeleider/-chauffeur	
091302 medische assistentie		
091303 verloskunde		
0914 medische diagnostiek en medische technologie		
091401 biomedische laboratoriumtechniek	sterilisatieassistent, klinisch laborant	
091402 optiek, oogmeetkunde, contactlenzen		
091403 audicien, audiometrie		
091404 orthopedisch instrument-, schoenmaken		
091405 adaptatietechniek		
091406 prothesetechniek, bewegingstechnologie overig		
091407 radiologie, beeldvormende technieken	radiologisch laborant, echografist, nucleaire geneeskunde	
091408 hart-, longfunctie en overige medische techniek	eeg-laborant, endoscopieassistent, medische technologie, klinisch perfusionist	
0915 therapie en revalidatie		
091501 fysiotherapie, bewegingswetenschappen	sportmasseur	
091502 arbeids-, ergotherapie		
091503 voeding en dietetiek		
091504 logo-, akoepedie		
091505 orthoptie en overige therapie	sociotherapie, welfare leidster, podotherapie,	

ISCED-F 2013 naar broad field/sectorgroep, narrow field /sectoren, detailed field/rubrieksgroepen en rubrieken	Voorbeelden
0916 farmacie	huidtherapie
091601 farmacie	artsenbezoeker
0917 traditionele en alternatieve geneeskunde en therapie	
091701 traditionele en alternatieve geneeskunde en therapie	homeotherapie, reflexzonetherapie, natuurgeneeskunde
0919 gezondheidszorg overig	
091901 gezondheidszorg overig	epidemiologie, kwaliteit in de gezondheidszorg
092 welzijn	
0920 welzijn	
092000 welzijn z.n.d.	zorg en welzijn (mbo niv 1 tm niv 4)
0921 gehandicaptenzorg voor volwassenen en bejaarden- en gezinszorg	
092101 (zieken)verzorging patiënten	
092102 thuiszorg, bejaardenverzorging	gezinszorg, terminale zorg, verzorgingsassistent
092103 gehandicaptenzorg, sociaal-pedagogisch werk	
0922 jeugdpedagogisch werk en kinderverzorging	
092201 jeugdpedagogisch werk en kinderverzorging	
0923 maatschappelijk werk en beroepskeuzewerk	
092301 sociaal-cultureel werk, activiteitenbegeleiding	opbouwwerk, educatief werk
092302 sociaal-juridische dienstverlening	
092303 sociaal-maatschappelijke dienstverlening	counselling, coaching
092304 school-, beroepskeuze, reïntegratie	jobcoach
092305 arbeidsbemiddeling	
10 dienstverlening	
101 persoonlijke dienstverlening	
1011 huishoudkunde, facilitaire dienstverlening en reiniging	
101101 huishoudkunde, verzorging algemeen	
101102 facilitaire dienstverlening	
101103 reiniging	
101104 uitvaart-, lijkverzorging	
1012 schoonheids- en haarverzorging	
101200 schoonheids- en haarverzorging z.n.d.	mbo domein uiterlijke verzorging
101201 haarverzorging	
101202 schoonheids-, lichaamsverzorging	
1013 horeca	
101300 horeca z.n.d.	mbo domein horeca en bakkerij
101301 horeca algemeen	
101302 restaurantbedrijf	
101303 cafébedrijf	
101304 koken	
101305 bedienen, serveren	
1014 sport	
101400 sport z.n.d.	mbo domein veiligheid en sport
101401 sport en bewegen algemeen	pikeur, scheidsrechter, sport-en bewegingseducatie
101402 sportinstructeurs	
1015 toerisme en vrijetijdsbesteding	
101500 toerisme en vrijetijdsbesteding z.n.d.	mbo domein tourisme en vrijetijdsbesteding
101501 toerisme	
101502 reisbureau, touroperating	
101503 vrijetijdsbesteding, recreatie	evenementenorganisatie, watersportindustrie, recreatiebedrijf, vrijetijdswetenschappen
102 hygiëne en arbeidsomstandigheden	
1021 openbare reiniging, waterbeheer en -distributie	
102101 openbare reiniging, waterbeheer en -distributie	medewerker afvalbeheer, monsternemer waterleidingbedrijf, waterzuivering, civiele gezondheidstechniek
1022 veiligheid op het werk en ergonomie	
102201 arbeidskunde	arbocoördinator, arbeidsanalist, stressmanagement
102202 ergonomie	inrichting werkplek
103 openbare veiligheid	
1031 krijgsmacht	

ISCED-F 2013 naar broad field/sectorgroep, narrow field /sectoren, detailed field/rubrieksgroepen en rubrieken	Voorbeelden
103101 krijgsmacht algemeen	
103102 landmacht	
103103 luchtmacht	
103104 zeemacht	
103105 bewapening, wapenonderhoud en overige krijgsmacht	tankmonteur, radarspecialist marine, wapentechnische studie kma
1032 openbare orde en veiligheid	
103201 beveiliging algemeen	buurtbeheer, bzb, beveiligingsmedewerker, particulier onderzoeker, veiligheidskundige
103202 politie	marechaussee, milieuopsporingsambtenaar
103203 justitie	penitentiair diploma, parketwachter
103204 redding en opruiming, brandweer	duiker, crisis and disaster management
104 transport en logistiek	
1041 transport en logistiek	
104100 transport en logistiek z.n.d.	mbo domein transport, scheepvaart en logistiek
104101 (transport en) logistiek algemeen	medewerker groothandel, havenlogistiek
104102 wegvervoer	
104103 railvervoer	machinist ns
104104 luchtvaart	
104105 scheepvaart	
104106 scheepswerktuigkunde	
104107 magazijnbeheer	cargadoor, expediteur
104108 ladingbehandeling en intern transport	haven- en vervoersschool, laadkraanmachinist, heftruck-chauffeur, verhuizer
999999 onbekend	
Afkorting	
z.n.d. zonder nadere differentiatie	
n.e.g. niet elders genoemd	

Bijlage 2 Indeling naar niveau en type onderwijs

Opleidingstypen ⁷ naar categorieën van de SOI 2016 publicatieindeling naar niveau (1 ^e tm 4 ^e aggregatieniveau), behaald niveau ⁸	ISCED 2011 levels ⁹	SOI 2016 niveau basisindeling ¹⁰
1 Laag		
11 Basisonderwijs		
111 Basisonderwijs		
1111 Basisonderwijs gr1-2		
01001 geen onderwijs gevolgd	0	
01002 onderwijs aan kleuters	0	
10000 onderwijs aan kleuters	0	10
1112 Basisonderwijs gr3-8		
01003 basisonderwijs groep 3-8	1	
01004 (basis)educatie	1	
20100 onderwijs aan kleuters	1	20
20200 basisonderwijs groep 3-8	1	20
20300 (basis)educatie (w.o. certificaat kse 1, kse 2, nt2 1, nt2 2, pro 1, sr 1 en prg 1)	1	20
12 Vmbo, havo-, vwo-onderbouw, mbo1		
121 Vmbo-b/k, mbo1		
1211 Praktijkonderwijs		
01006 praktijkonderwijs	2	
31320 praktijkonderwijs	2	31
1212 Vmbo-b/k		
31102 educatie prg 2	1	31
31270 deelcertificaat mavo, nt2 3 en 4, kse 3 en kse 4	1	31
31281 vmbo leerjaar 1 en 2	1	31
31293 gemeenschappelijke leerjaren lager beroepsonderwijs	1	31
31310 oriëntatiecursussen	1	31
31402 educatie pro 2 en pro 3	1	31
31502 educatie sr 2, sr 3 en sr 4	1	31
31581 overige beroepsopleidingen met soi 3.1	1	31
31585 overige opleidingen met soi 3.1 niet beroepsgericht en niet voorbereidend op beroepsonderwijs ¹¹	1	31
32103 educatie prg 3	1	32
33294 gemeenschappelijke leerjaren kmbo	1	33
33585 overige opleidingen met soi 3.3 niet beroepsgericht en niet voorbereidend op beroepsonderwijs ¹²	1	33
01005 gemeenschappelijke leerjaren avo	2	
01013 vmbo basis- en kaderberoepsgerichte leerweg	2	
01015 lbo, vbo	2	
31292 gemeenschappelijke leerjaren avo	2	31
32285 vmbo basisberoepsgerichte leerweg	2	32
32286 vmbo basisberoepsgerichte leerweg leerwerktraject	2	32
33283 vmbo kaderberoepsgerichte leerweg	2	33
33291 vbo	2	33
33300 lager beroepsonderwijs	2	33
33310 oriënteren en schakelen	2	33
1213 Mbo1		
01007 assistentenopleiding (web) bol	2	
01008 assistentenopleiding (web) bbl (incl. geen aanduiding leerweg)	2	
01016 overige beroepsopleiding of cursus met lager niveau	2	

⁷ CTO-codes die beginnen met een 0 worden met ingang van 2012 gebruikt in de gesloten onderwijsvraagstelling en maken alleen een afleiding mogelijk naar de ISCED 2011 en de publicatieindeling naar niveau van de SOI.

⁸ Het niveau kan afwijken indien het actuele of gevolgde niveau wordt gemeten, bijvoorbeeld bij de HBO- of WO-propedeuse.

⁹ Codes van ISCED-niveau voor behaalde opleidingen, zie par. 3.1.4. voor de betekenis van de codes

¹⁰ Codes van SOI-niveau volgens de basisindeling voor behaalde opleidingen, zie par. 3.1.1. voor de betekenis van de codes

¹¹ Bijv. talen voor beginners en andere cursussen in de vrijetijdssfeer

¹² Bijv. taalcursussen voor gevorderden in de vrijetijdssfeer

Opleidingstypen ⁷ naar categorieën van de SOI 2016 publicatieindeling naar niveau (1 ^e tm 4 ^e aggregatieniveau), behaald niveau ⁸	ISCED 2011 levels ⁹	SOI 2016 niveau basisindeling ¹⁰
32330 assistentenopleiding (web) bol	2	32
32340 assistentenopleiding (web) bbl (incl. geen aanduiding leerweg)	2	32
32350 primaire opleiding leerlingwezen waarvoor geen mavo/vbo was vereist	2	32
32581 overige beroepsopleidingen met soi 3.2	2	32
33581 overige beroepsopleidingen met soi 3.3	2	33
122 Vmbo-g/t, havo-,vwo-onderbouw		
1221 Vmbo-g/t		
01011 voortgezet speciaal onderwijs	2	
01012 mavo	2	
01014 vmbo theoretische- of gemengde leerweg	2	
33019 gemeenschappelijk leerjaar mbo	2	33
33240 voortgezet speciaal onderwijs	2	33
33250 mavo	2	33
33260 mulo/ulo	2	33
33282 vmbo theoretische leerweg	2	33
33284 vmbo gemengde leerweg	2	33
1222 Havo-, vwo-onderbouw		
01009 havo/mms leerjaar 1-3	2	01
01010 hbs/vwo/atheneum/gymnasium leerjaar 1-3	2	01
02001 deelcertificaat havo/vwo	2	02
30001 niveau 30 subniveau en richting onbekend	2	30
33010 nt2 5	2	33
33011 deelcertificaat havo/vwo	2	33
33210 havo/vwo leerjaar 1-3	2	33
33220 mms, hbs, gymnasium leerjaar 1-3	2	33
2 Middelbaar		
21 Havo, vwo, mbo		
211 Mbo2 en mbo3		
2110 Mbo2 en mbo3¹³		
02005 opleiding in kader van leerlingwezen met middelbaar niveau	3	
02008 overige beroepsopleiding met middelbaar niveau	3	
2111 Mbo2		
02002 basisberoepsopleiding (web) bol	3	
02003 basisberoepsopleiding (web) bbl (incl. geen aanduiding leerweg)	3	
41012 kmbo	3	41
41013 opleiding leerlingwezen =<24mnd na mavo/vbo	3	41
41014 basisberoepsopleiding (web) bol	3	41
41015 basisberoepsopleiding (web) bbl (incl. geen aanduiding leerweg)	3	41
41016 experimentele leergang vmbo-mbo2 ¹⁴	3	41
41017 reguliere beroepsopleiding vergelijkbaar met (web) bbo	3	41
41020 overige beroepsopleidingen vergelijkbaar met (web) bbo	3	41
41104 educatie prg 4 en pro 4	3	41
2112 Mbo3		
02006 vakopleiding (web) bol (incl. geen aanduiding leerweg)	3	
02007 vakopleiding (web) bbl	3	
42014 educatie er 4	3	42
42030 mbo 13mnd-<3j fte	3	42
42040 primaire opleiding leerlingwezen 25mnd-<6j	3	42
42050 vakopleiding (web) bol (incl. geen aanduiding leerweg)	3	42
42060 vakopleiding (web) bbl	3	42
42070 andere eerste beroepsopleidingen 13mnd-<3j fte na mavo/vbo	3	42
42080 secundaire opleiding leerlingwezen 25mnd-<6j cumulatief	3	42
42090 andere voortgezette beroepsopleidingen 13mnd-<3j fte cumulatief	3	42
42400 overige beroepsopleidingen met soi 4.2	3	42
42500 overige beroepsopleidingen met soi 4.2 >=6mnd fte na voorgaande	4	42
212 Mbo4		
2121 Mbo4		

¹³ Z.n.d. wil zeggen zonder nadere differentiatie.

¹⁴ Geïntegreerde opleiding vmbo met basisberoepsopleiding aan vmbo-scholen

Opleidingstypen ⁷ naar categorieën van de SOI 2016 publicatieindeling naar niveau (1 ^e tm 4 ^e aggregatieniveau), behaald niveau ⁸	ISCED 2011 levels ⁹	SOI 2016 niveau basisindeling ¹⁰
02010 mbo-opleiding volgens oude structuur (tot 1998, geen leerlingwezen)	3	
02011 middenkaderopleiding (web) bol (incl. geen aanduiding leerweg)	3	
02012 middenkaderopleiding (web) bbl	3	
43020 mbo 3-4j	3	43
43030 middenkaderopleiding (web) bol (incl. geen aanduiding leerweg)	3	43
43040 middenkaderopleiding (web) bbl	3	43
43090 overige beroepsopleidingen 3-<5j fte cumulatief na mavo/vbo	3	43
02014 beroepsopleiding na havo/mbo 6mnd -< 1jr met middelbaar niveau	4	
43060 specialistenopleiding (web) bol	4	43
43070 specialistenopleiding (web) bbl (incl. geen aanduiding leerweg)	4	43
43080 voortgezette opleiding leerlingwezen 6-<10j cumulatief	4	43
43500 beroepsopleiding na havo/mbo4 <2j fte ¹⁵	4	43
43590 overige beroepsopleidingen met soi 4.3	4	43
213 Havo, vwo		
2131 Havo-bovenbouw		
02004 (bovenbouw) havo, mms	3	02
42010 (bovenbouw) havo, mms	3	42
42020 vhbo (algemeen vormend)	3	42
42200 hbo propedeuse ¹⁶	3	42
43015 voorbereidend jaar hbo (beroepsopleiding) ¹⁷	3	43
43200 hbo propedeuse	3	43
2132 Vwo-bovenbouw		
02009 (bovenbouw) vwo, hbs, gymnasium	3	02
02013 wo propedeuse ¹⁸	3	02
43010 (bovenbouw) vwo, hbs, gymnasium	3	43
43250 wo propedeuse	3	43
43400 ou-module, andere voorbereidende cursussen op ho	4	43
43450 hovo-cursus (hoger onderwijs voor ouderen)	4	43
3 Hoog		
31 Hbo-, wo-bachelor		
311 Hbo-, wo-bachelor		
3111 Hbo-associate degree		
03001 overige beroepsopleiding met hoger niveau	5	
03002 hbo associate degree	5	
51100 kort hbo 2-<3j fte	5	51
51150 hbo associate degree	5	51
51200 hbo 3-<4j fte	5	51
51250 overige beroepsopleidingen na havo/mbo4 2-3j fte ¹⁹	5	51
3112 Hbo-bachelor		
52300 overige beroepsopleidingen na havo/mbo4 4-<5j fte	5	52
52310 overige beroepsopleidingen met soi 5.2	5	52
03003 hbo bachelor	6	
03004 post-hbo opleiding 6 mnd-1jr	6	
52100 tweede- en derdegraadsakten/docentenopleiding	6	52
52110 nascholing docenten tweede- en derdegraads ²⁰	6	52
52115 nascholing tot docent	6	52
52150 eerstegraadsakte hbo-niveau ²¹	6	52
52160 mo onbekend eerste- of tweedegraads	6	52
52210 hbo bachelor (geen docentenopleiding)	6	52
52250 overige posthbo-opleidingen <1j fte	6	52
3113 Wo-bachelor		
03005 wo bachelor	6	03

¹⁵ W.o. ambi-modules

¹⁶ Indien niveau van actueel of hoogst gevolgd onderwijs wordt gemeten coderen als hbo-bachelor

¹⁷ Bijv. voor lerarenopleidingen in het beroeps-onderwijs, voor mensen met onvoldoende vooropleiding

¹⁸ Indien niveau van actueel of gevolgd onderwijs wordt gemeten indelen als wo-bachelor

¹⁹ W.o. ambi diplomaprogramma's

²⁰ W.o. Mo A

²¹ Leraar lichamelijke oefening, godsdienst

Opleidingstypen ⁷ naar categorieën van de SOI 2016 publicatieindeling naar niveau (1 ^e tm 4 ^e aggregatieniveau), behaald niveau ⁸	ISCED 2011 levels ⁹	SOI 2016 niveau basisindeling ¹⁰
53100 wo kandidaats ²²	6	53
53200 wo bachelor	6	53
32 Hbo-, wo-master, doctor		
321 Hbo-, wo-master, doctor		
3211 Hbo-master		
03009 post-hbo opleiding 1 -< 3jr	6	03
60460 tweede fase / posthbo >=1j fte dwz >=42pnt ²³	6	60
60600 particuliere of bedrijfsopleiding na hbo >=1j	6	60
03008 hbo master	7	03
60450 hbo master	7	60
60510 private mastersopleiding na hbo	7	60
3212 Wo-master		
60300 (overige) postacademiale cursussen	6	60
60691 particuliere of bedrijfsopleiding na wo <1j	6	60
03006 wo doctoraal	7	
03007 wo master	7	
03010 post-doctorale beroepsopleiding (bv arts, apotheker)	7	
60100 wo doctoraal 4j dwz 168pnt ²⁴	7	60
60150 wo master 1j ²⁵	7	60
60155 wo master 2 - <3j ²⁶	7	60
60200 wo doctoraal 5-6j dwz >168pnt	7	60
60250 officiersopleiding kim/kma	7	60
60410 eerstegraadsakte (niet postdoctoraal) ²⁷	7	60
60420 postdoctorale lerarenopleiding	7	60
60421 educatieve master 1 of 2 jaar (eerstegraadsakte) ²⁸	7	60
60530 private mastersopleiding na wo	7	60
60692 particuliere of bedrijfsopleiding na wo >=1j	7	60
60800 overig onderwijs met soi 6 vervolgoedingen soi5	7	60
70155 wo master >= 3j ²⁹	7	70
70200 wo opleidingen arts en apotheker	7	70
70510 overige tweedefase-opleiding na wo cum <6j (excl. lerarenopleidingen)	7	70
70520 overige tweedefase-opleiding na wo cum >=6j	7	70
3213 Doctor		
03011 opleiding tot de graad van doctor	8	
70300 opleiding tot de graad van doctor	8	70

Afkortingen

cum	cumulatief
fte	voltijdequivalenten
mbo4	kwalificatieniveau 4 van het mbo
nt2	Nederlands als tweede taal, zie bijlage 3
kse	Kwalificatiestructuur educatie, zie bijlage 3
ou	Open universiteit
pnt	studiepunten binnen de hoger onderwijs ten tijde van de tweefasenstructuur en tussen haakjes in Bama-structuur
prg, pro, sr, er	Professionele redzaamheid gekwalificeerd, professionele redzaamheid ongekwalificeerd, sociale redzaamheid, educatieve redzaamheid
mo A, mo B	Tweedegraads-, resp. eerstegraadsopleiding
znd	Zonder nadere differentiatie

²² Inclusief kandidaatsopleidingen met een duur <3j

²³ Geen docentenopleiding

²⁴ Oude wo-opleidingen worden ingedeeld naar duur van de recentere opleidingen

²⁵ Doorstroommaster

²⁶ Doorstroom- of researchmaster, geen educatieve master

²⁷ Voortgezette hbo-opleiding; Mo B

²⁸ Duur is 2j in aansluiting op wo bachelor, 2j na hbo-lerarenopleiding (incl. schakeljaar) en 1j na reguliere doorstroommaster.

²⁹ Bama-opvolger van de oude postdoctorale opleidingen (70200)

Bijlage 3 Wijzigingen structuur SOI sinds 1978

Tot 1978 bestond er geen Standaard onderwijsindeling van het CBS. Bij de Volkstelling van 1971 werden er zelfs twee indelingen gehanteerd: één voor personen die geen dagopleiding meer volgen en één voor personen die nog wel dagonderwijs volgen. Sinds het ontstaan van de SOI zijn enkele wijzigingen in de structuur van de indeling aangebracht. Deze worden hierna beschreven. Daarnaast omvatte iedere nieuwe editie evenals de SOI 1998 meer opleidingsbenamingen met name ten gevolge van veranderingen in het onderwijsveld. De eerste editie van de SOI 1978, telde ca. 4 000 benamingen, de eerste editie van de SOI 1998 telde bijna 11 000 benamingen, de SOI 2003 bijna 14 000, de SOI 2006 15 000 en de SOI 2016 17 000.

Wijzigingen niveau-indeling

In 1980 verschenen de eerste publicaties van de SOI 1978 waarin opleidingen worden ingedeeld naar niveau en richting. Bijgewerkte edities of supplementen daarop verschenen in 1982, 1986, 1989 en 1993. In 1995, 1996 en 1997 zijn uitsluitend elektronische publicaties over de SOI verschenen, waarin geen structurele wijzigingen van de SOI voorkwamen.

In de verschenen methodologische verantwoordingen werd aangegeven dat het niveau van een opleiding moest worden vastgesteld aan de hand van de minimum onderwijsloopbaan die gevolgd moet zijn om de opleiding met succes te kunnen volgen. De indeling in niveaus sloot aan bij de structuur van het reguliere onderwijs.

De indeling naar niveau was/ is als volgt (de wijzigingen die in de loop der tijd zijn aangebracht zijn gecursiveerd):

- 1 onderwijs aan kleuters
- 2 lager/ primair (2002/03) onderwijs
- 3 voortgezet/ secundair (2002/03) onderwijs, lagere trap /eerste fase (2003)
  - 3.1 laag (2003)
  - 3.2 midden (2003)
  - 3.3 hoog (2003)
- 4 voortgezet/ secundair (2002/03) onderwijs, hogere trap/ tweede fase (2003)
  - 4.1 kort (1998)/ laag (2003)
  - 4.2 middellang (1998)/ *midden* (2003)
  - 4.3 lang (1998)/hoog (2003)
- 5 hoger onderwijs, eerste fase/ *trap* (1986)/ *fase* (2003)
  - 5.1 laag (2003)
  - 5.2 midden (2003)
  - 5.3 hoog (2003)
- 6 hoger onderwijs tweede fase/ *trap* (1986)/ *fase* (2003)
- 7 hoger onderwijs derde trap (1986)/ *fase* (2003)

In deze indeling konden (en kunnen) opleidingen buiten het reguliere onderwijs worden ingepast. Hierbij wordt gelet op de lengte van de minimaal vereiste of gewenste voorafgaande reguliere en niet-reguliere onderwijs.

In navolging van de ISCED heeft in de oorspronkelijke

versie van de SOI 1978 een niveau 8 'niet naar niveau in te delen' bestaan. Aanvankelijk werden op dit niveau opleidingen van korte duur en/ of afwijkende structuur gecodeerd waarvan bovendien mocht worden aangenomen dat ze geen rol speelden bij het bepalen van het opleidingsniveau van een persoon. Bij de uitbreiding van het aantal opleidingsbenamingen, als gevolg van de toenemende belangstelling voor permanente educatie, die vooral buiten het reguliere onderwijs tot uiting kwam, dijde het aantal opleidingen op 'niveau' 8 sterk uit. Aangezien het CBS achteraf de motivatie voor niveau 8 niet steekhoudend vond, omdat de indeling naar niveau gebaseerd is op het minimale voorgaande onderwijs, komt in de SOI 1978 editie 1989, niveau 8 niet meer voor. De opleidingen die daarin aanvankelijk voorkwamen, zijn opnieuw getypeerd naar de geldende regels van minimaal vereiste of gewenste vooropleiding en van een andere niveaucode voorzien.

Na de invoering van de tweefasestructuur in het wetenschappelijk onderwijs (1982) is het wetenschappelijk onderwijs in de eerste fase vanwege de kortere duur van de studie voor het doctoraalexamen (in vergelijking met het doctoraal examen oude stijl) aanvankelijk (editie 1989) ingedeeld in niveau 5, waar ook het hoger beroeps-onderwijs is ingedeeld. De tweede fase kreeg niveau 6. In de editie 1993 is dit teruggedraaid. De propedeuse en het vroegere kandidaats van het wetenschappelijk onderwijs kwamen op niveau 5 (het hbo-niveau), het doctoraal (oude en nieuwe stijl) op 6 en alle tweedefase-opleidingen (en daarmee vergelijkbare oudere opleidingen) op een nieuw niveau 7.

1998

Het belangrijkste verschil tussen de SOI 1998 en de SOI 1978 (laatste editie 1997) is dat in de SOI 1998 niveau 4 is onderverdeeld in drie subniveaus. Niveau 4 omvat de bovenbouw van havo en vwo, kort en lang mbo, de meeste opleidingen in het kader van het leerlingwezen, de kwalificatieniveaus 2, 3 en 4 van de WEB (zie bijlage 3) en andere opleidingen die qua niveau daarmee vergelijkbaar zijn.

Een gevolg van deze onderverdeling was dat de SOI-code van 5 naar 6 digits ging.

2002/03

In het studiejaar 2002/03 is het Bachelor-Masterstelsel ingevoerd in het hoger onderwijs. Alle nieuwe bachelor-opleidingen zijn op niveau 5 gekomen en de nieuwe masteropleidingen op niveau 6. Dit geldt voor zowel de hbo- als de wo-opleidingen. In het nieuwe systeem worden de eerstegraads universitaire lerarenopleidingen gegeven als 2-jarige masteropleiding na een wo- bacheloropleiding. Bij de tweefasestructuur was het een 1-jarige tweedefase-beroepsopleiding die (ondanks de relatief korte duur) ingedeeld was op niveau 7. Dit was één niveau hoger dan de eerstegraads lerarenopleidingen die aan het hbo worden gegeven. In de editie 2002/03 zijn alle oude en nieuwe eerstegraads lerarenopleidingen op niveau 6

(terug)geplaatst om meer uniformiteit in de classificatie te bewerkstelligen. Alleen de eerstegraads lerarenopleiding lichamelijke oefening is geplaatst op niveau 5, omdat het een gewone 4-jarige hbo-opleiding is, die bij de invoering van de BaMa-structuur is omgezet in een bacheloropleiding.

2003/04

Het belangrijkste verschil tussen de SOI 2003 en de SOI 1998 (laatste editie 2002/03) is dat in de SOI 2003 behalve niveau 4, ook de niveaus 3 en 5 zijn onderverdeeld in drie subniveaus. Niveau 3 omvat de eerste fase van het voorgezet onderwijs, zoals het vmbo, de onderbouw van havo en vwo, de assistentenopleiding van het mbo (kwalificatieniveaus 1 van de WEB (Wet Educatie en Beroepsonderwijs)) en andere opleidingen die qua niveau daarmee vergelijkbaar zijn. De theoretische (=mavo), de gemengde en de kaderberoepsgerichte leerweg van het vmbo vormen niveau 3.3, de basisberoepsgerichte leerweg, de assistentenopleiding en de daarmee vergelijkbare oudere opleidingen vormen 3.2. In de edities 2005/06 en 2006/07 waren de assistenten- en soortgelijke opleidingen in 3.3 geplaatst in plaats van in 3.2. Sinds kort wordt de assistentenopleiding echter ook als alternatief van de basisberoepsgerichte leerweg van het vmbo aangeboden aan jonge leerlingen die niet in staat zijn het diploma van dit programma te behalen. De opleiding was dus aanvankelijk te hoog ingedeeld. In 3.1 vallen kortere opleidingen en cursussen, die men met voltooid basisonderwijs kan volgen, waaronder enkele niveaus van de basiseducatie.

Niveau 5 omvat de nieuwe universitaire bacheloropleiding, het oude kandidaats, lang hbo (bachelor), andere beroepsopleidingen die daarmee qua duur en benodigde vooropleiding vergelijkbaar zijn en korte post hbo-opleidingen. De universitaire propedeuse werd in de SOI 1998 en SOI 1978 vanaf de editie 1993, tezamen met het kandidaats op niveau 5 geplaatst. Deze propedeuse is in de SOI 2003 teruggeplaatst naar niveau 4.3, terwijl het kandidaats tezamen met de nieuwe universitaire bacheloropleidingen op niveau 5.3 is gekomen. Opleidingen die gelijk of gelijkwaardig zijn aan de 4-jarige hbo-opleiding vormen 5.2. In 5.1 zijn korte hbo, de associate degree en soortgelijke opleidingen gekomen die ten minste 2 jaar in voltijd duren. 5.1 komt overeen met ISCED 5B.

Verder zijn in de SOI 2003 de afbakeningen tussen niveau 3 en 4.1 en die tussen 4.3 en 5 iets aangepast.

Inpassing (nieuwe) opleidingstypen

1998/99

De SOI sluit vanaf 1998 aan bij de kwalificatiestructuur van de WEB.. Ook alle oudere en niet meer bestaande opleidingen die zijn opgenomen in de SOI, zijn met behulp van informatie over de vereiste vooropleiding, duur en studiebelasting zo goed mogelijk naar subniveau ingedeeld.

1999/2000

In de editie 1999/2000 zijn voor het eerst de vier nieuwe

profielen van het havo en vwo opgenomen.

2000/01

In de editie 2000/01 zijn de verschillende leerwegen in het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo) opgenomen. Dit zijn:

- basisberoepsgerichte leerweg: deze leerweg leidt toe naar mbo-opleidingen op kwalificatieniveau 2, de basisberoepsopleidingen
- kaderberoepsgerichte leerweg: deze leerweg geeft toegang tot mbo-opleidingen op kwalificatieniveau 3 en 4, d.w.z. naar de vakopleidingen en de middenkaderopleidingen
- gemengde leerweg: heeft hetzelfde niveau als de theoretische leerweg, maar bevat ook een beroepsgericht vak
- theoretische leerweg: opvolger van de mavo

Binnen elk van deze leerwegen is nog 'leerweg-ondersteunend onderwijs' (lwoo) ingericht, waarbij leerlingen extra zorg ontvangen (vergelijkbaar met het vroegere ivbo: individueel voorbereidend beroepsonderwijs). Deze opleidingen worden in het opleidingsbestand van de SOI niet afzonderlijk onderscheiden.

2001/02

In de editie 2001/02 zijn binnen iedere leerweg van het vmbo behalve de richtingen ook de reguliere differentiaties daarbinnen opgenomen.

Voorts zijn ook de combinaties van profielen van havo en vwo opgenomen. Deze zijn in de editie 2003/04 echter weer geschrapt

2002/03

In de editie 2002/03 is de Bachelor-Masterstructuur, die bij de meeste universiteiten in het studiejaar 2002/03 is geïntroduceerd, opgenomen. Dit betekent dat het opleidingenregister is uitgebreid met 174 universitaire bachelor- en 198 masteropleidingen. De 'nieuwe' 4-jarige bacheloropleidingen in het hbo en de voortgezette hbo-opleidingen, die vermoedelijk tot een masterdiploma zullen leiden, zijn alleen als nieuwe opleiding opgenomen wanneer zij een andere benaming hebben dan de reeds opgenomen hbo-opleidingen. Het enige wat bij de hbo-opleidingen verandert, is immers de titel die het diploma daarvan nu ook in Nederland oplevert. Hbo-ers konden zich in het buitenland al heel lang tooien met de bachelor-titel.

2003/04

De revisie die geëffectueerd is in de SOI 2003 heeft tot gevolg gehad dat een behoorlijk aantal opleidingen dat in de SOI is opgenomen van niveau is veranderd. In de meeste gevallen gaat het om de toekenning van een subniveau binnen het oorspronkelijke niveau van een opleiding.

In een aantal gevallen zijn opleidingen naar een geheel ander niveau of subniveau verplaatst. Dit laatste betreft met name de verplaatsing van beroepsopleidingen (na havo of mbo) korter dan 2 jaar, losse ambimodules, OU-cursussen en propedeuses van niveau 5 naar 4.3.

Verder is een aantal opleidingen van 3 naar 4.1 verplaatst en van 4.1 naar 3.3. Dit betreft in het eerste geval een aantal voornamelijk particuliere technische opleidingen na een vooropleiding op vbo-niveau die sterk lijken op basisberoepsopleidingen. In het tweede geval gaat het vooral om talen- en computercursussen voor gevorderden.

De vormen van basiseducatie voor volwassenen waarvoor geen voltooid basisonderwijs noodzakelijk is, zijn teruggeplaatst van niveau 3 naar niveau 2.

Opleidingen met SOI-niveau 6 in SOI 2003 die afkomstig zijn uit niveau 5 zijn de officiersopleidingen na VWO (KIM/KMA), de (voortgezette) opleidingen aan de academies voor beeldende kunst en een aantal korte particuliere masteropleidingen van voor het BaMa-tijdperk. Bij de revisie is ervoor gekozen alle masteropleidingen, regulier en niet-regulier, ongeacht of deze wel of niet zijn geaccrediteerd, op niveau 6 te plaatsen.

2005/'06

Al enige tijd was het mogelijk dat leerlingen van de basisberoepsgerichte leerweg van het vmbo (SOI-niveau 3.2) via een combinatie van werken en leren hun diploma konden krijgen. Hierbij is sprake van beperkte stages. Vanaf dit schooljaar is het mogelijk dat leerlingen die niet in staat zijn op deze wijze een diploma te verkrijgen reeds op het vmbo binnen het kader van de basisberoepsgerichte leerweg een WEB-assistentenopleiding (mbo 1) volgen onder verantwoordelijkheid van een ROC, dat normaliter deze opleiding verzorgt, echter veelal voor oudere voortijdige schoolverlaters. Dit betekent dat de assistentenopleiding eerder thuishoort in SOI 3.2 dan in SOI 3.3. Dit opleidingstype is dan ook verplaatst, evenals daarmee vergelijkbare oude opleidingen in het leerlingwezen.

De volwasseneneducatie heeft een andere structuur gekregen: Basisstructuur educatie. Deze heeft geleid tot inpassing op diverse niveaus in de SOI en nieuwe typen opleidingen, die in plaats komen van KSE1-6 (zie bijlage 3.2).

2006/'07

In deze editie zijn voor het eerst de tweejarige opleidingen aan het hbo opgenomen die leiden tot een associate degree.

Voor dit schooljaar is de kwalificatiestructuur van het mbo gereorganiseerd om deze beroepsopleidingen om te kunnen vormen tot competentiegerichte opleidingen. Hierbij is de indeling in vier niveaus en twee leerwegen gehandhaafd. Dit heeft geleid tot ca 700 nieuwe opleidingen in de SOI.

2008/'09

Met ingang van editie 2008/'09 zijn als laatste categorie de opleidingen voor arts en apotheker in de Bama structuur overgegaan. Deze opleidingen vervangen de postdoctorale opleidingen voor arts en apotheker, ze duren 3 jaar en hebben eveneens niveau 7 gekregen.

2016/'17

In de SOI 2016 is aansluiting verkregen met de internationale indeling naar onderwijsniveau in 3 categorieën. Hiertoe zijn een aantal categorieën opleidingen van niveau 41 naar 33 verhuisd. Deze opleidingen leiden niet tot een startkwalificatie maar werden op grond van het SOI-niveau 41 in de publicatie-indeling bij middelbaar niveau ingedeeld.. Door de correctie zijn deze opleidingen nu bij lager niveau ingedeeld.

Het betreft deelcertificaten havo, vwo en meao, nt2-5 en kse-5 kse-6 en de gemeenschappelijke leerjaren mbo.

Daarnaast zijn certificaten volwasseneneducatie prg4, pro4 en er4 in de ISCED 2011 gerekend tot niveau 3 met level completion in plaats van non-level completion. Hierdoor worden ze indien hoogst behaald niveau wordt gemeten gerekend tot middelbaar in plaats van lager onderwijsniveau.

Wijziging indeling naar richting

Sinds het ontstaan van de SOI 1978 is de indeling naar richting alleen in 1983 en in de edities 1987 en 1989 gewijzigd. Daarna en ook in de SOI 1998 is de sector-indeling hetzelfde gebleven.

1983

Uit de in 1983 verschenen publicatie Standaard Onderwijsindeling 1978 Deel 4 Afkortingen, meerduidige benamingen blijkt een kleine wijziging van de indeling naar sector en subsector. Aanvankelijk was de huidige sector Openbare orde en veiligheid (90) een subsector (91) van de een sector Overig en onbekend (90). Deze sector is in 1983 gesplitst in twee sectoren:

- 90 Openbare orde en veiligheid
- 95 Overig onderwijs.

Tevens kreeg sector 90 drie subsectoren:

- 91 Zonder nadere differentiatie
- 92 Met technisch onderwijs
- 93 Met andere differentiaties

1987

De editie 1987 vermeldt de volgende aanpassingen van rubriek(sgroep)en:

Vervallen zijn:

0122 (buitengewoon onderwijs voor kinderen zonder vaste woonplaats) Bij de overgang van buitengewoon onderwijs naar speciaal onderwijs is het onderwijs aan kinderen zonder vaste woonplaats overgebracht naar het basisonderwijs.

6250 (detailhandel met technisch accent, dat wil zeggen opleidingen daarvoor) bleek leeg te blijven en is daarom opgeheven.

3612/ 3812 (timmeren), 3681 (chemische techniek), 3684 (textiel-, leerbereiding) en 3687 (bedrijfstechniek) vervielen door herschikking.

Nieuwe rubriek(sgroep)en:

- 0617 pedagogisch-didactische cursussen voor leerkrachten
- 2250 hoefbeslag

2320 bloementeelt vakbekwaamheid
 4210 weg- en railvervoer met technisch accent
 4320/ 4330/ 4340 transport-, communicatie- en verkeersonderwijs met economisch, administratief of commercieel accent
 4420 transport, communicatie en verkeer met persoonlijke/sociale verzorging: luchtvaart (w.o. stewardessenopleiding)
 5242 hart/longfunctie-opleidingen
 6220 opleidingen technische bedrijfsvoering
 7160 sociale vorming
 8320 sociale verzorging met economisch, administratief of commercieel accent

Verder uitgesplitst zijn vanwege aantal en diversiteit van de opleidingen:

2120 tuinbouw
 2150 veeteelt
 3660 en 3860 grafische techniek
 3670 en 3870 procestechiek (aanvankelijk voedings-middelentechniek)
 7180 sociaal-cultureel overig

Om dezelfde reden is herschikt de uitsplitsing van:

0641 en 0643 houttechniek, timmeren, bouwkunde (leraren)
 3610 en 3810 bouwkunde
 3640 en 3840 werktuigbouwkunde
 9100 en 9300 onderwijs in openbare orde en veiligheid

De titels zijn gewijzigd, meestal in verband met een betere dekking van de inhoud van de groep, van:

5241 neurofysiologie
 5243 radiologie
 6110 algemene en bedrijfseconomie
 6120 bedrijfskunde, management, efficiency
 6145 geld- en bankzaken

Tenslotte zijn nog de gevolgen verwerkt van naamsveranderingen en wijzigingen in de onderwijsstructuur en -organisatie in de titels van de classificatie.

1989

In de editie 1989 zijn in verband met maatschappelijke en technologische ontwikkelingen drie codes verder uitgesplitst:

7160 *sociale vorming*:
 7161 persoonlijke ontplooiing
 7163 burger- en gemeenschapskunde (cursussen vakbondswerk, OR, etc)
 7165 communicatieve vaardigheden

Enkele opleidingsbenamingen uit 6120, 6620 en 9800 zijn toen hier ondergebracht.

6620 *openbaar bestuur*:
 6621 administratief beheer
 6623 financieel beheer
 6628 overig en algemeen
 3653 *elektronicatechniek (inclusief telecommunicatietechniek)*:
 3652 computer en informatica
 3653 elektronica algemeen/ radio-tv
 3654 telecommunicatie/ datacommunicatie

Voorts kregen twee codes andere benamingen.

3655 meet- en regeltechniek werd: industriële proces-

automatisering; informatieverwerking werd: administratieve procesautomatisering.

1993

In de editie 1993 zijn alle opleidingsbenamingen voorzien van een uniek opleidings(volg-)nummer³⁰. Vervolgens is de relatie vastgelegd tussen de opleidingsnummers en de SOI-code. Dit zijn n: 1 relaties. Deze maken verfijning van de codering mogelijk, althans wanneer deze opleidingsnummers ook zijn vastgelegd. Dit nieuwe systeem maakt het minder noodzakelijk wijzigingen in de sectorindeling aan te brengen, wanneer voor een bepaald doel een andere detaillering gewenst is.

2006/07

In de editie 2006/07 zijn alle opleidingen zijn opnieuw ingedeeld conform de gereviseerde indeling naar richting van de SOI 2006 (bijlage 1).

Na meer dan een kwart eeuw werd het tijd de indeling naar richting compleet te herzien.

Voor een toenemend aantal opleidingen was in de SOI 2003 eigenlijk geen of geen logische plaats of een te weinig prominente plaats meer. Om aan dit probleem tegemoet te komen zijn in de SOI 2006 nieuwe sectoren, rubrieksgroepen of rubrieken ingericht.

Zo is aan veel sectoren is als eerste lid van een onderverdeling een rubrieksgroep '..... algemeen' toegevoegd. Voorheen kwamen brede opleidingen terecht in '..... overig' (het laatste lid van een onderverdeling). De 'overige-groepen' bevatten veelal meer opleidingen dan de benoemde groepen. Duidelijke groepen daarbinnen en binnen andere weinig homogene, omvangrijke rubrieken zijn in de gereviseerde indeling afzonderlijk onderscheiden als rubrieksgroepen en rubrieken (bijv. Web-, multimediadesign, Vrijtijdskunde, Recreatie, Biotechnologie, Afbouw, interieurbouw, Restaurantbedrijf, Potplantenteelt, Detailhandel auto's, Arbeidsbemiddeling, Office management).

De onderverdeling van sectoren naar subsectoren met en zonder nadere differentiaties vervallen, omdat minder opleidingen zijn beschouwd als combinatie van twee sectoren is. De opleidingen die nog steeds wel als combinatieopleidingen worden beschouwd zijn – nader onderverdeeld – opgenomen onder de laatste onderverdeling van de sectorgroep. Deze 'subsectorgroep' heeft als code op de eerste digit de code van de sectorgroep en op de tweede digit een zeven. Deze subsectorgroep heeft als titel:

<Naam sectorgroep> met differentiatie.

Deze differentiatiesubsectorgroepen zijn onderverdeeld in 1-7 verschillende rubrieksgroepen. Voorbeelden hiervan zijn:

- Techniek met management/ economie/ commercieel (671)
- Humaniora met informatica (271).

Rubrieken zijn zonedig opgesplitst in afzonderlijke rubrieken om te bereiken dat elke rubriek na revisie overeenkomt met niet meer dan één 3-digitcode van het

³⁰ de toelichting op het opleidingsnummer in paragraaf 5.2.

Field of education and training van de ISCED 1997. Dit is het laagste aggregatieniveau van de indeling naar richting. Om die reden is bijv. de richting Visteelt onderscheiden van de teelt van andere minder courante dieren in de veeteelt. Biochemie is afgescheiden uit Scheikunde. Bouwkundige opleidingen tot architect zijn onderscheiden van andere meer technische bouwkundeopleidingen.

In de gereviseerde indeling is Theologie wegens het beperkte aantal opleidingen als afzonderlijke sector verdwenen en conform de ISCED een onderdeel geworden van de Humaniora.

Communicatie en informatie is een afzonderlijke sector geworden en heeft zowel betrekking op communicatiemedia (internet, telefoon, grafische media) als op opleidingen gericht op de inhoud en vorm van de communicatie.

Informatica is eveneens als sector verzelfstandigd. Informatica was eerst een onderdeel van Administratief onderwijs. Combinaties van informatica met een andere sector waren min of meer provisorisch op diverse plaatsen in de indeling gesteld onder andere sectoren of onder Administratief onderwijs. Ze zijn nu systematisch en afzonderlijk herkenbaar ingedeeld onder de sectorgroep waarmee ze een combinatie vormen.

De vroegere sector Economisch, administratief en commercieel onderwijs is mede vanwege de grote omvang opgesplitst over acht afzonderlijke sectoren:

- 31 Economie
- 32 Commercieel
- 33 Management
- 34 Arbeidsorganisatie, personeel
- 35 Administratie, secretariael
- 37 Economie, commercieel, management en administratie met differentiatie, dat de vroegere subsectoren bevat.
- 52 Informatica
- 91 Horeca, toerisme, vrijetijdsbesteding.

Van deze laatste nieuwe sector was Toerisme een onderdeel van commercieel onderwijs.

Ook milieu is als sector beschouwd. Alle combinaties met milieu staan onder de 'subsectorgroep' Agrarisch en milieu met differentiatie. Eerst stond een deel van de combinaties onder andere sectoren.

Horeca, toerisme, vrijetijdsbesteding (inclusief recreatie en sport) is een afzonderlijke sector geworden. Deze richtingen waren eerst ondergebracht onder Commercieel

onderwijs, Persoonlijke/ sociale verzorging, Sociologie of Agrarisch onderwijs.

Sociale wetenschappen zijn verzelfstandigd uit het Sociaal-cultureel onderwijs. Het restant van het sociaal-cultureel onderwijs is meer overeenkomend met de huidige beroependomeinen opgedeeld over Arbeidsorganisatie, personeel (personeelswerk), Verzorging, sociale dienstverlening (maatschappelijk, sociaal-pedagogisch en sociaal-cultureel werk).

2008/'09

Toevoeging van rubriek:
6336 Afbouw algemeen

Binnen de rubrieksgroep 633 afbouw, interieurbouw is een rubriek afbouw algemeen gemaakt voor opleidingen afbouw zonder een indicatie voor de betreffende richting binnen afbouw:

Opleidingen afbouw zonder differentiatie (zoals. schilderen of stukadoren) werden voorheen niet onder afbouw maar onder onder rubriek 6322 bouwkunde algemeen ingedeeld

2009/'10

Titelwijziging van rubriek:
8227 Gehandicaptenverzorging en sociaal pedagogisch werk overig.

2016/'17

Invoering van SOI 2016

In deze editie is de richting van de SOI grondig herzien door deze te baseren op de ISCED-F 2013. Er is binnen de detailed fields van de internationale richtingindeling een nadere detaillering gemaakt door zoveel mogelijk gebruik te maken van de rubrieken van SOI 2006. De codes van de extra detaillering bestaat uit 6 posities, waarvan de eerste vier posities gelijk zijn aan het ISCED-f 2013 detailed field met twee extra posities voor het volgnummer van de differentiatie daarbinnen (zie ook paragraaf 5.4).

De eerste drie aggregatieniveaus van de nationale versie van de ISCED-F 2013 (detailgroep, subgroep en hoofdgroep zijn gelijk aan de detailed, narrow en broad fields van ISCED-F 2013. De detailgroepen zijn nader gedetailleerd in rubrieken.

Literatuur

SOI 1978

Eerste serie publicaties:

- Deel 1 Methodologische inleiding (1980)
- Deel 2 Codelijst van opleidingen, alfabetisch gerangschikt
  - 1^e druk (1980)
  - Supplement A (1980)
  - Supplement B (1981)
  - 2^e druk (1981)
  - Supplement 1-10-1982 (1982)
  - Editie 1986
- Deel 3 Codelijst van opleidingen, systematisch gerangschikt
  - 1^e druk (1981)
  - 2^e druk (1981)
- Deel 4 Afkortingen, meerduidige benamingen (1983)

Latere papieren publicaties:

- Uiteenzetting en verantwoording, editie 1987
- Codelijst van opleidingen alfabetisch gerangschikt, editie 1989
- Codelijst van opleidingen systematisch gerangschikt, editie 1989
- Afkortingen, meerduidige benamingen, editie 1989
- Codelijst van opleidingen, editie 1993

Elektronische publicaties:

- SOI-diskette 1993 en SOI-upgrade diskette 1993 (veranderingen in editie 1993 t.o.v. 1989)
- SOI 1978, edities voor 1995, 1996 en 1997

SOI 1998

Standaard Onderwijsindeling 1998 edities 1998/1999, 1999/2000, 2000/'01, 2001/'02, 2002/'03 (cd-roms)

SOI 2003

Standaard Onderwijsindeling 2003 edities 2003/'04, 2004/'05, 2005/'06 (cd-rom en op internet)

SOI 2006

Standaard Onderwijsindeling 2006 editie 2006/'07 (cd-rom en internet)

Standaard Onderwijsindeling 2006, jaarlijkse edities 2007/'08 t/m 2015/'16 (internet)

ISCED

ISCED 1976

Unesco, International Standard Classification of Education (ISCED); Division of Statistics on Education, Office of Statistics. Genève, March 1976

ISCED 1997

Unesco, International Standard Classification of Education (ISCED); revised version III. Genève, January 1997
Organisation for economic co-operation and development, Classifying educational programmes; Manual for ISCED-97 implementation in OECD countries, 1999 edition. Paris, 1999

ISCED 1997

Andersson, Ronnie and Anna-Karin Olsson (Statistics Sweden), Fields of Education and Training; Manual; Eurostat, Luxemburg, December 1999

ISCED 2011

Unesco Institute for Statistics, International Standard Classification of Education, ISCED 2011; Montreal, Canada, 2012

ISCED-F 2013

Unesco Institute for Statistics, International Standard Classification of Education, ISCED-F 2013; Montreal, Canada, 2014